

43-50 ÉVESEK

bevonulásáról, mindennemű jogaikról és lehető kívánságaikról kimerítő felvilágosítást ad

TOLCSVAI NAGY BARNA dr.
a honvédelmi miniszterium önkéntesi ügyosztálya referensének most megjelent könyve:

A 43-50 éves népfölkelők útmutatója.

1. Kik tartoznak és kik nem a népfelkelési bevonuló szemlén megjelenni?
2. Kik vannak a szolgálat alól ideiglenesen felmentve?
3. Kik viselhetik az egyévi önkéntesi karpaszománt?
4. Kik nyerhetik vissza a tisztí rangjukat?
5. Volt tisztek és tisztjelöltek kiképzési tanfolyama.

ÁRA:
1 K 50 fill.

ÁRA:
1 K 50 fill.

A VÖRÖS KERESZT

(A genfi egyezmény ismertetése).

Irta:

MOLNÁR VIKTOR

nyug. államtitkár.

Ára 60 fillér.

Megjelent a Magyar Könyvtárban.

A NEGYEDIK

füzet jelenik már meg

A VILÁGHÁBORU NAPLÓJÁBÓL.

(A «Magyar Könyvtár» új sorozata.)

Mindent felölel, ami a háború teljes és hű képét visszatükrözi: a diplomáciai aktákat, a hadvezetőségek jelentéseit, az egyes csaták leírásait s azokat a közléseket, amelyekből az események érthetővé válnak. Ára 60 fill.

A Magyar Könyvtár szenzációs száma!

Alszakáll vagy paróka az embert csak akkor teszi felismerhetetlenné, ha egyszersmind a szemöldökét is megváltoztatja. Az időtörsénél a homlok és a koponyarész is fontos szerepet játszik. Ha összehasonlítjuk a két első képet, azonnal észrevehetjük, mennyire megváltoztatja az arcot a szemöldök sűrűsítése és a homlokba fésült haj hátrasimítása. A 3. kép azt a változást mutatja, a melyet alszakáll és paróka idéz elő.

Ez a pillangó egy várnak a körvonalait és az ott lévő ágyúk elhelyezését és minőségét ábrázolja. A szárnyakra rajzolt jelek a vonalak között nem jelentenek semmit, a vonalakra tett pontok azonban pontos felvilágosítással szolgálnak az ágyúk fajtájáról és nagyságáról.

Ujabb példa arra, hogyan változtathatja meg az ember a külsejét. Az időtörségek két pillanat alatt történi.

A hadikémekről általában és különösen az angol kémrendszer titkairól

rendkívül érdekesítő leleplezéseket tartalmaz a „MAGYAR KÖNYVTÁR” legújabb füzeté:

EGY ANGOL ALTÁBORNAGY KÉMKEDESE

SIR ROBERT BADEN-POWELL ÖNVALLOMÁSAI

ÁRA 60 FILLÉR.

Megrendelhetők: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t. Budapest, VI., Andrásy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

41. SZ. 1915. (62. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, OKTÓBER 10.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A «Világkrónika»-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldíj is csatolandó.

NEHÉZ TARACZKOK, MELYEK NYILT HELYZETBEN AKADÁLYOZZÁK MEG AZ ELLENSÉG ELŐNYOMULÁSÁT.

A SZERETH MELLÉKI HARCSTÉRRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérről kiküldött munkatársunk felvétele.

NOÉMI FIA.

REGÉNY. IRTA LACZKÓ GÉZA.

(Folytatás.)

No, végre! Belülről súlyos csoszogás közeleddet, sárga fényesik libbent szaggatott nővéssel a nagy kapuszárny alatt a türelmetlen későnjáró elé.

A magas lépcsőfokokat, a melyekre ingadozva söpört föl a házmester távolodó lámpása, gyors szaladásban gyürte maga alá s míg a sáppadt fényt szűrő konyhaablakon bekopogva várta, hogy odabent valaki megmozduljon, tisztán hallotta szíve rendetlen, hangos dobogását. Pedig, Istenem, miért a félelem, miért az izgalom? A színészről későn jár haza, a nagynyja csak vigyáz a gyerekre s ha az új dajkának jó a teje, nincs semmi baj.

— Mi újság? Nem történt semmi? — támadt rá szinte az ajtóban megjelenő fehér alakra. Elhasznált levegő állott melege csapott arcába s bokájánál sietve vágott be a külső hideg.

— Semmi. Tizkor szopott jó étvágygyal. Szervusz!

— Szervusz, mama.

— Tyűh, de hideget hoztál! — borzongott össze Lányiné s bement a szobába, hogy mezit-lábát papucsba bujtassa s hogy kendőt vessen az egy szál ing fölé. Aztán újra kint motozott a konyhában, üveget csendített, kanállal karistolta valami lábos mélyén s csakhamar spiritusz-gőzös ételszag nyomult a szobába, a hol Arabella a diványon fekvő friss, piros képű kis paraszt leányt s az összehúzott függönyű gyerekkocsi nézegetve, vetkőzött kényelembé a kis vacsorkotyvasz, üveg sör elé.

Az anyja odaiült melléje az ágyak lábának támasztott asztalhoz s mosolygó étvágygyal nézte a fáradt mohóságú gyors falatozást. Az első pohárka sör után Arabella föllelegzett s megszólalt benne a gyermeki gondoskodás:

— Feküdj le, megfázol.

— Nem fádom — szólt az özevgy, szemét dörgölve s nagoyt ásítva.

Arabella nem is biztatta tovább, mert nem szeretett egyedül enni.

Az utolsó falat az asztalkendőjébe törülte, elővette a főköböl egy kis fizetést s a többiek után szép sorban beirta a mai előadás címét, a játszót szerep nevét, a mi után három függélyes vonalkát húzott: háromszor hívta ma a színe vissza taps. Mialatt aztán rendben meg-fésülködött, megmosakodott, Lányiné kihordta az edényt és jőzeakát suttoga hírtelen lek-feküdt. Arabella gyertyát gyújtott s elégedetlen pillantást vetett az ágyában összegubbaszkodva fekvőre: most neki kell eloltani a lámpát! Lecsavarta a lángot, belefújta a féldalt kormos nyaku lámpáüvegbe s utálkozva borzadt össze a torkába felömlő meleg büztől. Szerette volna még megnézni a kicsit, de a függönykéhez nyulni félt, hátha fölébred. Sőhajtott s ő is paplan alá bujt, nem aludni, szerepét olvasni.

Lányiné rádva fordította vissza az éjjeli szekrényen álló gyertya fénye felé borzas fejét:

— Aludj te!

— Tanulnom kell, mama!

— Fene egye meg azt a bűdös szerepet! — morgott az özevgy és sovány tagjait dobálva igyekezett előbbi helyzetét eltálatni.

Arabella pár perczig figyelmesen olvasott, aztán egyszerre megőntek, vonal-habarczák keveredtek a nagy írott betűk, pillája elnehezdedt s úgy félkönyéken támaszkodva álomba szenderült.

— Arabella, tán már elég volt, ne tanulj tovább! — motyogta, meg se mozdulva az özevgy.

Arabella felriadt s dühösen, mint a kit nem hagnak tanulni, elfujta a gyertyát.

Valami még sines jól, valami még sines ren- den — zengette a bánat ceteráját az álma röppent lélek. Az apa... hiányzanék?... az úja ólé? vagy fiasokját védő? Afázatos esőkérés lopakodott föl szívóelők ajkára s úgy szeretete volna, ha Dénes keze fogja csuklóját puha erővel, míg elalszik... Kédes volt s

milyen izgatott! Hogy elhalmozta figyelemmel s hogy nézte sokáig, komolyan a vörösképu újszülöttet! «Índián poronty, hēb — ez volt az első szava hozzá, de nevetett s meleg, büszke férfi-pír ömlött el arcán. Harmadnap «khinai csemetes» volt már. Két hét múlva maga elé emelte magasa, messze a kicsit: «Gazi Szil-lánghy-pofa! — állapította meg harsányan s csak úgy sugárzott róla az öröm. Aztán elment. Pénzt küldött és levelet: életet és lelket... De hol van a test?... Más nő?... Ej, nem is bánám, csak lenne itt körülem!

Egy-két nyászörgést követő kis színet után keserves sírás bugyborékoltt elő a kocsiból.

— Sír! — szólalt meg rögtön Lányiné.

Arabella nyomban gyertyát gyújtott:

— Talán tisztába kell tenni.

— Vagy éhes. Pszt! most hallgat!... Dehogy hallgat! Julesa!

A tizenhét éves parasztlány kazaltövi terpeszkedésben hortyogó álmát azonban nem törte át a kiáltás.

— Julesa!... Döglik, mint az aludt te!... Ja, ez nem megy! Julesa!

De, hogy most sem jött válasz a diványról, Lányiné maga kelt föl, szertecapkodott a flanel, gumival s dudolászva, csicsgatva, ejnye-picie-utyi-putyizva tisztába tette a kis Dénest, fólrázta, ülésre támogatta a dajkát s az ölébe rakva a pólyást, sietett visszabujni ágyába, míg nehezen összekuporgottatott melege egészen el nem illan.

A gyerekek egy ideig meg volt csendben: Lányiné összehúzta szempilláit, Arabella föl-könyökölte figyelte a kis cseléd fejének zökkenő ritmusu ide-oda bölögását. De a sírás újra megkezdődött, még éktelemből, mint előbb.

— Julesa!

— Ho... ha... m... mi tetsz...? Szopik az...!

— Hát 'hogy' sír, ha szopik? — jött reá Lányiné harsogva valami hallatlan visszaclérese. Egy recesszés, párnafuffanás és talpon volt. Hát persze!

A kis Julesa ott ült a diványon szétvetett lábbal s buzgón nyomogatta melléhez a pólya másik végét, a kis karok íve lent, a térde iránt remegtet csáposan a dühölt.

— Pofon sem ütöhet, hisz eldül gyerekes-tül! — mérgeledött az özevgy.

Végül is úgy kellett rátenni a babát az álmos jószág-ra, mint pücczát a betegre.

Arabella, a ki először nagyon megijedt, megkönyvebbülten nevette el magát.

— Ne nevsz! Mind fejbe ment hisz' a vér. Hát hah a kieszusztól volna a pólyából és kitérik a nyaka!! Nagy neveltség, bizony!!

Arabella elszomorodva ereszkedett vissza párnáira, hogy jól kisírja magát, de könnye nem jött, az álom megelőzte.

II.

Egyik nap mult a másik után s egyforma gördüléseket eddig szokatlan események szakították meg nevezetesebb dátumokul: a kis Dénes koponyáján hátul a sok fekvésben kikopott hajszálacsók helyébe más sötétebbek nőttek; egyszer hashajtót kellett belecserőszokolni, másszor valami sósavas készítményt, mert a kis új polgár-nak az orvos szerint nem volt elegendő gyomorsava; most a lázát kellett méregetni, aztán a lámpát eloltani, mert nyugtalanul aludt napokig. Egy este hangosan megszólalt:

— Ablya!

— Az első szava a te neved volt, Arabella! — kiáltott fel diadallal Lányiné.

— Nem esoda, hisz annyit halja egész nap — jegyezte meg örömmel is, szomorún is a fiatal anya.

Lehetetlen volt nem észnie, hogy egész életét a kicsi tölti: be s' hogy mennyire fáj, hogy

egészen betölti. Nem panaszkodott a sorsra, hogy megesalta, hisz egyebet sem tett eddig. Mért legyen ép ezzel kivétel? De észrevette, látta, hogyan őrlődik ereje, kedve a kielégíthetlen anyaság, művészet, szerelem három hatalmas malomköve között. Ha elhatározta, hogy ezentúl többet fog gyermekével törődni, egy új szerep, új jelmezek készítése keresztülbuzta kegves számvetését; jelenésre várva a színpalok között hirtelen gyereksírás káprázata csendült fülebe s Szilánghy-t észinte szerelmel magához könyörgő levelét el se küldte. Mint a hervadt lomb vetődött útról bokornak, eserjéből faderékknak ősi nyugalommal, zúgolódás nélkül.

agyéktól bokáig egy remegés volt lába minden hosszabb séta, áldigálás után; szeme megképrázott s fejében mintha öreg, gondolat-ölő, nehéz felhők gomolyogtak volna; egy egyszerű név, mondat megjegyzéséhez hihetetlen erőfeszítésre volt szükség s ha a végre ágyba került, sehogyssem bírta kinyújtózkodni derekából az élet keresztifájának súlyos fátáradalmát. Megnyúlt, sáppadt arca, ellégedett termete, fáradt hangjának halvány muzikája «A két árva» vak leányában megkapó életszerűséggel érvényesült, de minden más alakításában is volt valami a fehér ruhás kis vak nyugodt mozdulatu, álmagat szenvedéséből. Nagyon, nagyon megszerette ezt a szerepét s szegény kis alakja kéjes örömmel tört meg, ha sírnia kellett a színpadon. Később már nappal is, minden ok nélkül, hangtalan, bőkönyű sírásban csuklott össze néha.

Testi, lelki remegő nyomorúsága végül rémitő fejtájásokban oldódott komoly betegségé. Egy szellőhuzatra, a rivalda lámpába való perczyni belemerüléstől, az ebédidőnek hosszabb eltóladásától, hírtelen rászapó erős szagoktól, felindulástól gyöngén átsajgott valami jobb halántékán, eltűnt meg visszajött, végignyíltat félagyán körben le a tarkójáig, ott aztán meg-féskelte magát s metsző fájdalommal hasított magának pályát vissza halántékaig, fésközött szűrő villanások kereszték egymást s hangtalan robogásuk könnyet és jászót sajtolt ki belőle. Egy ideig migrén-stiffekkel dörzsölgette vöröre homlokát; bőre borzadva rándult össze az égető nyomon, de a szagazás nem enyhült, mindössze a nagy fájdalomhoz egy másik kisebbet szerzett társul.

— Már megint a halántékát nyomogatja, Aranyos? — szólt rá egy próbán tréfás korholással az igazgató.

— Nagyon fáj a fejem.

— Hát menj orvoshoz, fiam! Voltál már?

Nem? Hát menj!... Na és most ronts be vidáman a bal ajtón, nem ott, a másodikon: «Kédes bácsikám, milyen öröm... s minden szó elejére külön erősebb nyomatékot adj és csi-csergej, a hogy szoktál, tudod?

Arabella, féltékenyével jobb szemén, révete- gen lépett elő a szobának szánt teret határoló, tén- dig sem éro kölyök két díslefal között.

— Nem így, Aranyos, nem így! Látszik, azt sem tudod, mit csinálsz. Hát annyira fáj? Eriggy orvoshoz!

Arabella elsáppadt. Ez még sosem történt meg vele, csak egész kezdő korában, hogy a rendező így rápírítson. Összeszedte minden erej- ét s fennakadás, ellankadás nélkül gyötörte magát keresztul a próbán. Estére azonban rosszabbul lett; jelenései között jég- hideg vizes törülközött csomózott homlokán körül s ketten is húzták a csomó két fület, hogy mentül szorosabb legyen a hűtő abrason.

Másnap korán reggel orvoshoz ment.

A fiatal doktor, a kihez véletlenül, csak úgy a táblája után toppant be, hosszasan kikérdezte élete körülményeit, az utolsó esztendő- dők esemé- nyei felől, alaposan megvizsgálta a nagyon is barátságos kezelés alatt húzódozott, aztán leült s egy hosszabb, komoly, latin szavakkal

nem fukarkodó előadásban kifejtette az áldott állapot idején való fűzőviselés káros következményeit, az izgalmak, rendetlen életmód, éjjelbe nyuló idegfejlesztő foglalkozás inkongruenciáját az anyaság szent kötelmeivel úgy a magzatnak még az anya testében való csendes fejlődése alatt, mint megszületése után s mindezek eredményeképen odajutott, hogy itt egy kimondott idegesség, illetőleg ideges állapot minden isméré- vével áll szemközt s kedves páciensének, foglalkozásától, tehát kenyérkeresetétől el nem tilthatván, illetőleg meg nem foszthatván, tartós és feltétlen nyugalmat nem ajánlhat, ezért egyelőre némi medicamentumot, jelesül különösen roncongno-i vizet fog javallni. Receptet írt és átnyujtotta:

— Három forint, könyörgöm alással! Mű- vesz ár! Vizontlátásra tizennyeg nap múlva!

Arabella komolyan megjedt. Szorgalmasan szedte az orvosságot, kezdett tejet inni, naponta két üveg sört, a roncongno-i vízhez egészen hozzászokott, a kellemetlen dokornak többet feleje sem nézett s mire április közepén sorfa- lat állott a Várszínház társulata a Tisza Paula esküvőjéhez, a kit nagy pompával vitt el a miniszterelnöki palotából Radvánszky Béla koronaár, újra frissen, derűlen, piros arccal mosolygott a mások öröme, a gyémántoktól ragyogó, narancsvirággal hintett fehér brokát selyem ruhás, karcu árara, mert újra élt, ját- szott, jól játszott s mert, maga sem tudja, hogy jutott hozzá, volt egy fia, egy édes, sze- szélyes, nyafogós, helyes kis Szilánghy-ja!

A város szürke, sárga, főkép sárga, ocsmány kőtömbjei közé itt is, ott is friss, zöld, remegő lomb-ernyököt dobott a tavasz, a budai hegy- ekből hús erdő-illat kivánesikodott be éjje- lenként a krisztinai kis lakásig s a szegény, küzdő, dolgozó embernek minden viszonylata természetesen vidámított; az élet javai s a pénz között való téli nagy különbség lassu csökkenéssel evészett el szinte egészen, kopott téli kabátok, vékonyka felöltők helyén öleső fehér blúz, gondall takargatott egy szál ün- neplő ruha elegánssá, sőt gazdagga finomította ezt a proletár Pestet; a csinos férfi, bájos női alak megszokasodott az utcán, a mindenkit úrrá tevő sétatereken s a kis pörkölttel is szol- gáló budai koszmákban.

Egyéb-ként is megélnéül az élet: a főváros kiállításra készült. A régi zegzugos utcák he- lyén szinte szemmelláthatóan szélesült, nyult a nagykörút palota-szegélyes íve le a Duna felé délnek, a Sugar-újt sietve emelt házat utolsó üres telkén és Andrássy-attá lett, a deszkás, gerendás, téglás-kocsik dübörgése után karcu arató- és vető-gépek rezegtek finoman a nem nekik ké- szült ugráló kővezeteken, csukott és tenyérlapos százféle teli szekér döcögött napokon, hete- ken át, egyedül és csoportosan a gondos parko- zásban fája ritkuló Liget felé, az Angol király- nős s a Pannónia előtt szokatlan eleganciájú, napsütött arcu vidéki urak gyujtottak kaczer Tisza-szivarra, fényes eszímájú, poczakos pa- raszt bázult be egy ócska belvárosi ház ud- varára a kétkerekű kintorna után, s az ingeny päholyfal nem fukarkodó Feledí a gyapju-utezai német színházra alkudozott, hogy a nagy fellendülésben a maga alig tengő kis iparát is neki lódtítsa.

A budai színpadon s a Gyapju-utezában fel- váltva akart játszani négy díszletet közt, sok és jó színészszel látványos vagy meglepő da- rabokat, mindig tiéd ház előtt. Ügynökökkel, uzorásokkal tárgyalt, vette a vásznat, a lézetet, festéket, hétről-hétre új tagok jelentek meg a próbákön egyelőre mindenkiel szemben egy- formán kedves, szerény mosolylyal s egy nyár- eleji hívós napon végre megnyitotta a gyapju- utezai színházat.

Szígiletit Strike-ját adták. A karzati bejáró vasajtaja előtt már öt órakor egy csomó fiatal ember álldoggal nyitásra várva, a pénztár kö- rül tömött tolongás taszigáldott, fogatok ér- keztek diszkrét feltűnéssel, Feledí az elősar- nokban hajludozott, csalódott arcu polgárok dugták vissza zsebukbe a degez bugyellarist s a világo, aranyozott nézőtér tarka hemzsegé- től zajlott. Hogyne! Szikráné szerepét Blaha játszsza s a máskor üres királyi päholyban Sándor bolgár fejedelem komoly arca, Milan király élvezetvagyó, feketén csillogó tekintete fölött ott emelkedett a háttérben Rudolf trón- örökös gondolkodó, derült nyugalmu, rokon-

JAMES KEIR HARDIE, A MOST ELHUNYT ANGLI MUNKÁSVÉZÉR.

szerves profilja, a mint halvány mosolylyal állta s feszelten érdeklődéssel viszonzotta a kö- zönség bámulatát.

A nagy ragyogás azonban nem tartott soká. Volt ugyan még egy emlékezetes est, a mikor Vidor Pál népszínművének, a Veres sapkának előadásán megjelentek a francziák: a lángész, világhíres Lessepse Ferdinánd, a színészek között fura hangzása neve miatt nagy népszerűsége szert tett Armand Gousien párizsi újságíró s valami Dreyfus, a ki annyira megszerette a magyarokat, hogy később Zilah herceg ezimen egy darabot is írt rólnak, de aztán elmaradtak a telt házak, a színpad is mind gyakrabban kongott az ürességtől s a bevétel kevés haszna annyi felé kellett, hogy sehová sem jutott belőle semmi.

Arabella örömmel vegyült bele az egyetemes életbe, a melynek változásait, látnivalóit, kor- szakot jelző kis és nagy eseményeit minden emberfajta között az új ábrázolási alkalmak után leső színész feltűnni vágyó idegessége nézi, élvezi, használja ki legjobban, ha nem is a lélelipozabbban. Nincs az a számi íker, vendég király, szakállas aszony, tikör-labirint, ak- várium, kétéjú borju, a mit ő meg ne nézzen, nincs az a sokadalom, a melynek nyüzsgésé- ben fel ne bukkanjon Figaro itt, Figaro ott,

WACHT AM RHEIN.

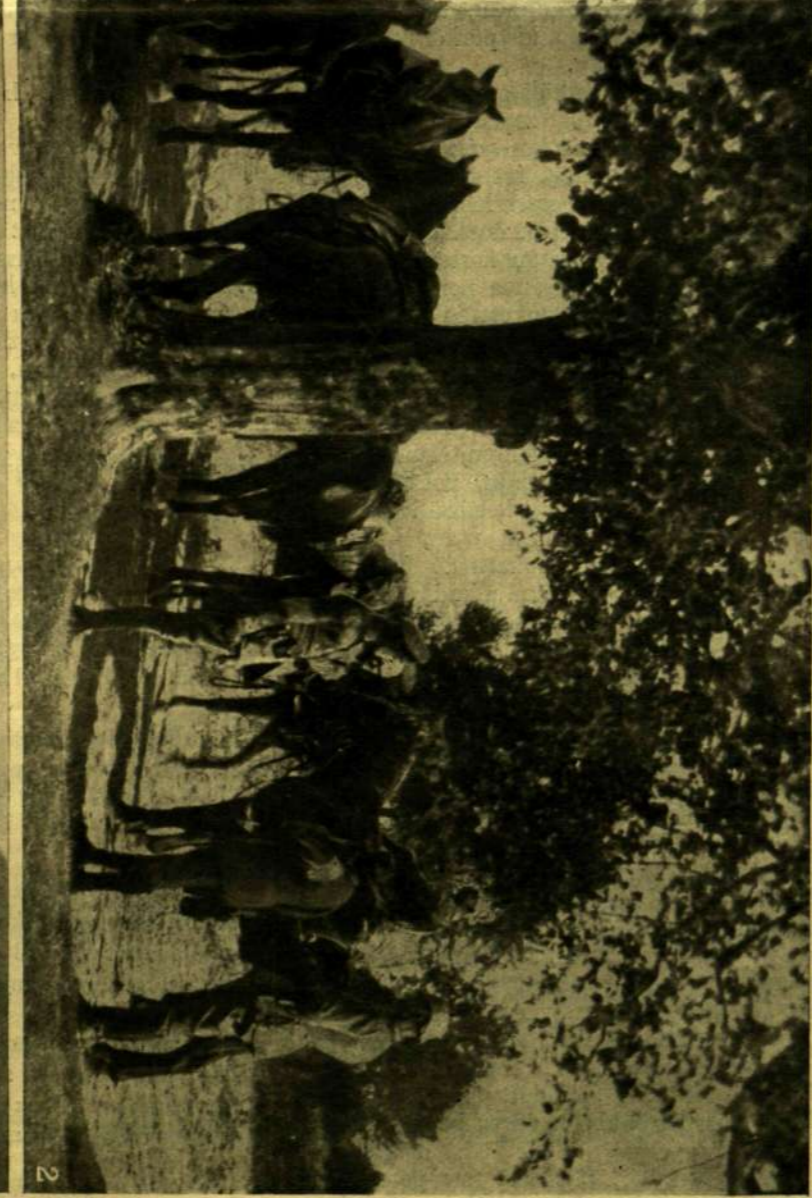
Valahol Pesten muzsikálnak, Melynek költői elvetettek, Áldott a nap, mely szent pecsétet, S én meglepődve halhatom, Földünkben is sok jó magot, Utótt frigyünkre szervezőn: Hogy új dala van a cigányoknak, Hogy itten egy új kijeletnek, Mi álljuk ezt a zörméséget Holtig veletek érezőn.

A «Wacht am Rheinis» hírjokon. Virágerdője sarjadott: Csak szellemed járt eddig hozzánk, Fogadjuk: mi el nem feledjük, S miközben hósi daczcal telten, Ma itt vagy íme magad is! Ki volt a bajban hú barát, Fel a színpad, melyek elvették, Vele tehozzád száll a lellem, Hogy végre együtt próbálkoznánk, És zengjük tiveletek együtt, Oh glóriás Germánia! Elküldted nekünk hadad is! A Rajnaparti ór dalát!

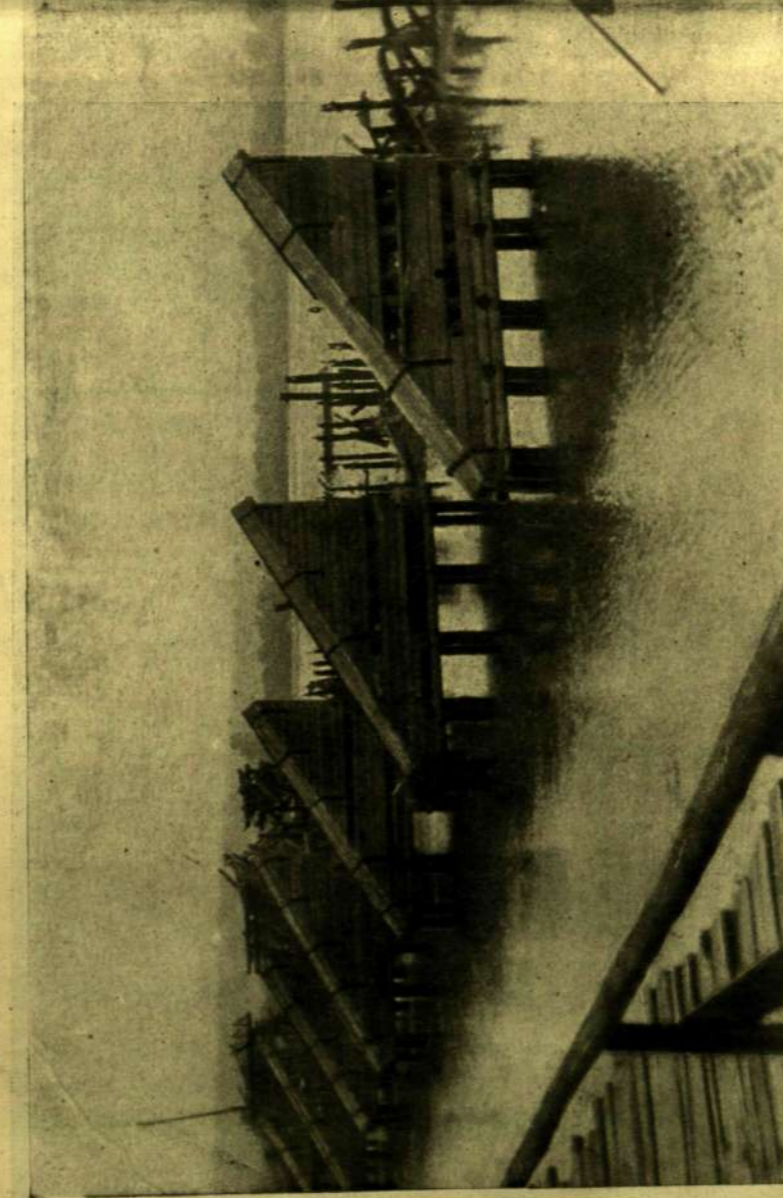
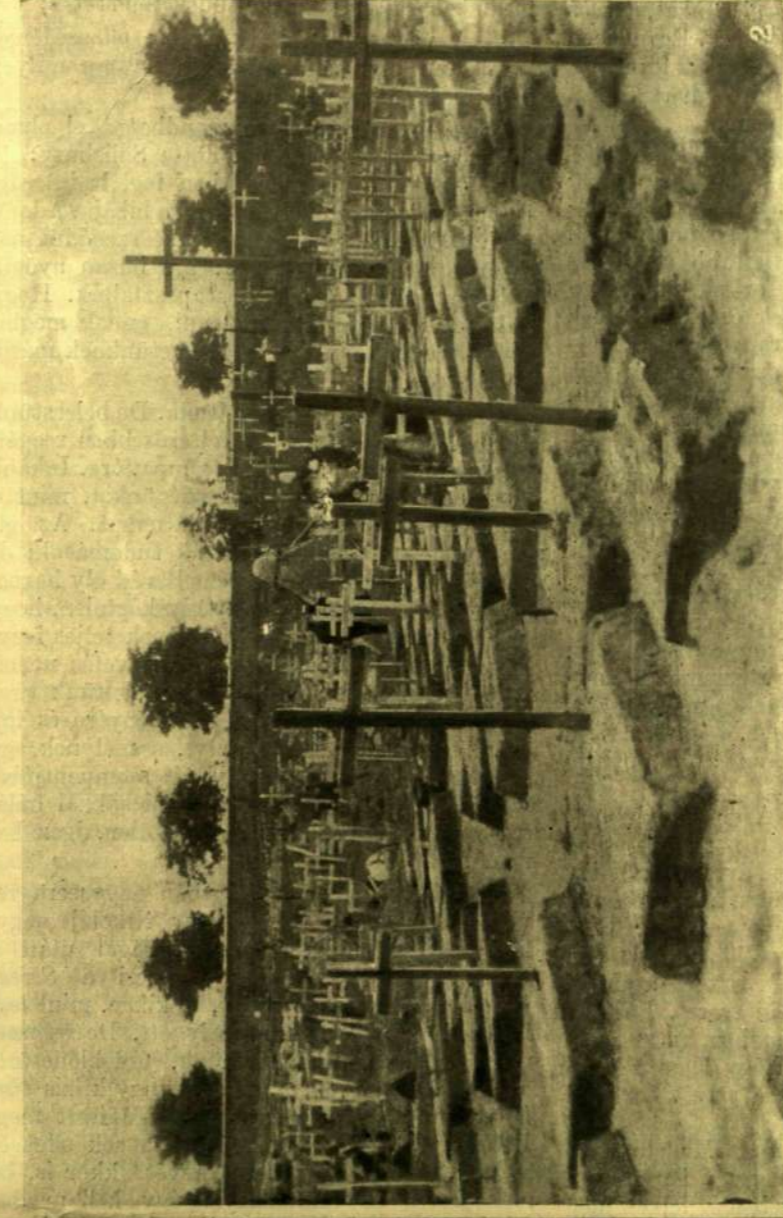
Te, melyhez anyi századéve, Jött, s muszka rajt kiverni onnét, ... De nálunk, kik egy ezred óta, Már annyunk zárandokolt, Küzdött a Kárpátok között, Állunk itt, éfoyva — törve nem, S zűresőlni tudásvágytul évge, És német gárda, magyar honvéd, Nálunk is termett ám egy nóta, A forrást, a mely szomját olt, Vad ellent együtt üldözött. Mely imádságos intelem.

Te, melynek földjén jámbor tisztben, Ez volt az igaz vérszővetség, Van benne egy szó: erendületlen, Tanulta szittya ifjuság: Mit megkötöttetek velünk, Egy szó, a mely hűségre int, «Eresz várunk nekünk az isten» — S a mely lelkünköl ki ne vesszék S bőlesőtől sírig, szívben, téttben, A «magyar vallás» himnusát, Soha, a míg csak lehelünk! Étünk-halunk e szó szerint.

Értsd meg e dalt, oh német pajtás, S tiéd karunk, tiéd agyunk, Igy zenghet majd harmóniában! Értsd meg e dalt, s akámi bajt vársz, A Rajna s Tisza mentiről, A Wacht am Rhein melódiája, Veled vagyunk, el nem hagyunk! S dalunk: a Rendületlenül!

1. Tartakcsapatok táborozása egy orosz faluban. — 2. Lovasjárdor pihenője. — 3. Egy német parancsotíró. — 4. Reggeli a táborban.
AZ OROSZ-LENGYELORSZÁGI HARCZTÉRHÖL. — Júlý Gyula, a hadseregre kiküldött munkatársunk fényképe.

1. A felégetett Visztula-híd Novo-Alexandriánál. — 2. Katona-temető Petrikauban. — 3—4. Novo-Alexandria romjai.
AZ OROSZ-LENGYELORSZÁGI HARCZTÉRHÖL. — Júlý Gyula, a hadseregre kiküldött munkatársunk fényképe.

HÁBORÚS HULLÁMOK.

— Aage Madelung. —

Olvassuk a hirdetést, hogy *Aage Madelung*, a skandináv eredetű német költő, a ki mint egy berlini lap haditudósítója hosszú hónapokat töltött Magyarországon, október 18-án fölolvastatott tart a Zeneakadémia termében. Mostanában a német szó még sűrűbb a színpadokon és a fölolvastatások mellett minálunk, mint máskor, a mikor pedig szintén nem keveselhetjük. De ezt az állapotot, a melyet nem értünk rendesen, a rendkívüli idő lelke magyarázza. Soha oly kevéssé nem féltünk a germanizálódás veszedelmétől, mint most, a mikor a legszorosabb testvéri közelségben barozol együtt a germánosság a magyarsággal. Meri kiderült, hogy úgy kellünk egymásnak, mint a tulajdon életünk, tehát oly kevéssé akarhatjuk elpusztítani vagy meggyöngíteni egymást, mint sajátmagunkat.

Vezető, nagy német lapok nap-nap után tesznek arról vallomást. És a legelső között, a ki így vallott, csodálatosan friss zengésű és forró szóval volt ez az író, a ki most Budapest közönsége elé lép: *Aage Madelung*. A legelső és a legáthéviltebbek közül való.

*Aage Madelung*nek ezeltől néhány hónappal még a frissen megtanult neve is problema volt nekünk, nem igen tudván a két szóból, melyiket kapta és melyiket örökölte? Melyik a vezető és melyik a keresztneve? Irodalmi múltját nem igen ismertük és mert ez a mostani jelen olyan, hogy magából nem tűr restanciát, a múlt megismerését a jövő kedves földadatai közé könyveltük. De észrevettük, hogy a lángtengerben, a mely körülött, egy külön színű, izzóan piros és minden magyar lelket megolvastatóan forró lobogás játszik és hinti ránk a sugarait.

Idegen földről egy idegen nevű költő jött a háború szekerén Magyarországra és tudósításokat adván a háborúról és a magyarokról, olyan muzsika áradt belőle, a mely szokatlan erővel zengett bele a lelkünkbe. Egy hangszert hallottunk, a mely bizonyára nem a miénk, de hihetetlen frissességgel és szűz eredetűséggel.

gel ontja magából a mi lelkünk zenéjét: a mi tűzünket, a mi büszke fájdalunkat, a mi sűrű lobogásunkat, szilaj elbusulásunkat, daczos lendülésünket és hetyke virtusunkat. Egy idegen hangszert, a melyben a mi pásztoraink furulyája szól, a Czinka Panna hegedűje viharzik és a magyar huszár sarkantyúja peng.

Költő volt-e *Aage Madelung* azelőtt is, hogy mirőlünk írt? Járt-e már a kalászos és pász-tortúzes országban akkor is, mikor még a háború nem járt erre? Hogy erről nem tudunk, csak annál kedvesebb és tisztább teszi azt a páratlanságot, a hogyan ez a költő, ez a mi igaz jó emberünk nevének és személyének ismeretlen távolából egyszerre a szívünkbe bevonult. Ez a hírtelenség azt az impressziót adja nekünk, mintha ez odáig néma lant a mi földünk, a mi lelkünk megérintésétől lett volna egyszerre zengővé és mintha e kedves idegennek a háború csak intés lett volna, hogy immár a maga valóságában is jöhet ide, a hol zive, képelete, gondolata, vágya már régen és sűrűn és mindig gyönyörűséggel kalandozott.

Az előbbi bizonyára tévedés. *Aage Madelung* lantja már előbb is szól és első ihletése nem mi voltunk. De az meg bizonyos, hogy nem jött idegenül. Ha talán nem is ismert, de megértett, érzett, sőt átértett minket magyarokat. Ezt magával hozta a szívében, a mely telten és gyönyörűszen csordult ki az első impresszió érintésére.

Ma már mi is ismerjük *Aage Madelung*ot. Ez egy igazi költő és igazi barátunk és az lett volna akkor is, ha a nagy forgószél így egymáshoz nem sodor bennünket. Szentanuja volt a magyar lélek véres ragyogásának a Kárpátok hideg taraján és tanuvallomást tett róla oly szavakban, a milyen szavak csak annak adatnak, a ki költő és a ki szeret. Láta a magyart az ellenségével szemben, most megadatik nekünk az alkalom, hogy lássa a költő körül, a ki barátja és a ki a szívet hozta el nekünk.

Egészen bizonyos, hogy *Aage Madelung* az ellenképben meg fogja találni azt a harmóniát, a mely hozzánk való érzésében a lelkét még jobban megerősíti és a ki sok szeretettel jött hozzánk, még több szeretettel távozik majd tőlünk.

Ez nagyon kívánatos, nem csupán az értékes barátságért, hanem a magunk értékének megbizonyításáért is. *Salisbury* mondotta:

— A világ tudja, hogy Anglia ellenségének lenni épp oly hálátlan dolog, mint a milyen hálás a barátunknak lenni.

Grey úr már ezt nem mondhatná el olyan jóhiszeműséggel, mint mondotta *Salisbury*: de e változás nem a mondásban foglalt igazság, hanem az igazságtól elvált Anglia hibája. A letét az hibátlan. Hogy ellenségünk szegődni nagyon mostoha vállalkozás: azt búsan nyögik a határaink, a kik megtapasztalták. Hogy érdemes a barátunknak lenni, ennek megbizonyítása érdekeinknek és önértékünknek másik kötelessége.

Hálátlanok mi sohase voltunk. De beleestünk abba a hibába, hogy sokkal erősebben reagáltunk a gyűlöletre, mint a szimpátiára. Inkább akartuk meggyőzni az ellenségünket, mint a mennyire méltányoltuk a barátunkat. Az elismerést is köszönettel vettük tudomásul: de nem lehetett egy ellenünk emelt vád oly hazug, oly ostoba, oly alacsony és oly képtelen, hogy ne éreztük volna kötelességünknek teljes feyverzettel felvonulni ellene. A megvetés némasága helyett egész irodalommal feleltünk egy megfizetett legény fürmedvényére és így adtuk meg neki azt a súlyt, a melynek egy ezreléke se volt benne. *Hatás* szempontjából megfizetett ellenségünknek lenni sokkal hálásabb mesterség volt, mint önzetlen, igaz barátunknak.

A háború ebben a dologban nagyszerű reviziót csinált. A *Nikolajevics Nikolaj* nagyherceg tapasztalatai és tanulságai után a világ sohase lesz többé kíváncsi a *Scotus Viator-ra*. Bizonyára mi se, a kiken, mint leg-hálásabb publikumán mosolygott. De ezerszeresen kell, hogy figyelmünk, érdeklődésünk azok felé forduljon, a kiket a nagy krízis tűzfénye, mint igaz barátainkat világított meg. *Bebizonyítottuk*, hogy nekünk a sok ellenség se sok. De az igaz barát kevés akkor is, ha nem kevés és valamennyit úgy kell megbecsülnünk, mintha az egyetlen lenne.

Szülösi Zsigmond.

HOFFMANN ALTÁBORNAGY A PESTI HONVÉDEK LÖVÉSZÁRKAIBAN. (Mellette Franendorfer alezredes és Molnár Ferenc haditudósító.)

A KELET-GALICIZAI HARCZTÉRÉRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

ZRINYI MIKLÓS A HADVISELÉSÉRŐL.

Zrinyi Miklós a költő, bármily magasan ragyog is a magyar szépirodalom égén, sokkal nagyobb volt hadvezérnek, mint poétának. Ő maga is így ítél tehetségei felől. A *«Szigeti veszedelem»* előszavában írja, hogy «az én mesterségem nem a poezis, s emékek ez utolsó gondom». Egy tél folyama alatt írta meg nagy époszát, sebtiben, esoha meg nem korrigáltam munkámat, s némely helyen jobban is tudtam volna.»

De hát nem volt ideje, az ország éjebb szolgálata» várt rá. Ez a jobb szolgálat pedig a hadakozás.

A régi jeles hadvezérek között többet is találunk olyat, a kik a tollat is kitünően forgatják. *Xenophon*, a görögök egyik legnagyobb képességű vezére oly prózai munkákat hagyott maga után, melyeket ma is olvasnak iránygyakorlat gyanánt a gimnáziumokban. *Julius Caesar* a legnagyobb hadvezér elsőrangú helyet biztosított magának a elazikusok között is. S magának Zrinyinek kortársa, és féltékeny irigye, *Montecucoli* a szentgotthárdi győző is írt egy hadi munkát, s megírta egyszersmind magyarországi háborújának történetét. S meg lehet állapítanunk, hogy mint hadvezér és mint katonai író egyaránt Zrinyi alatt marad. *Montecucoli* katonai munkája (*Besondere und geheime Kriegs-Nachrichten des Fürsten Raymond Montecucoli*, rom. kays. Maj. Generalisimij) arról lett nevezetes, hogy abban használta azt a szállóigévé vált kifejezést, hogy a háborúhoz három dolog kfvántatik: pénz, pénz, és pénz. Ő azonban ezt a kitéltet úgy adja, mintha nem tőle származnék, s *Tacitus*ra hivatkozik, a kinél olvasta. De *Tacitus*nál az általa idézett helyen (*Hist. lib. 2. c. 48*) hiába keressük ezt a kijelentést, s *Montecucoli* jegyzetekkel megfűzdelte igen gyakori idézeteivel sokszor állunk úgy, hogy nem fedik azt, a mit ő állít.

Zrinyi Miklós nagy szerepet tulajdonít ugyan a hadviselésben a pénznek, de nem kizárólag erre helyezi a súlyt. *«Tábori kis tracta»* című munkájában, melyben a hadviselést tárgyalja, praktikus oldaláról vizsgálja meg ezt a kérdést is, mint minden egyebet, s kiszámítja az egy esztendőre szükséges összeget, «mivel hadat pénz nélkül semmiképpen nem viselhetni.» Számításának alapjául azt veszi, hogy a sereg 6 ezer lovasból és 18 ezer gyalogból álljon, a megfelelő számú «fundálókka» (műszaki csapatok) tüzérekkel s mesteremberekkel. Ennél többet szerinte nem lehet egységesen vezetni, s ha nagyobb számúak a csapatok, úgy külön seregekbe kell azokat osztani.

Egy ilyen seregnek a zsoldját — minthogy

az ő korában csakis zsoldos csapatokról lehetett szó — 1.210.260 forintra teszi esztendőnként, bele értve a ruházatot és a lábbelit. Itt feltűnik, hogy a főtiszt fizetését 12.000 forintban állapítja meg, abban az időben, mikor egy forint megfelel egy métermázsza búzának vagy egy pár cipőnek. Ennyi fizetése nálunk a generálisnak ma sincs. A katonai zsoldjára 48 forintot számít esztendőnként, de itt azt a praktikus tanácsot adja a vezérnek, hogy ebből legfeljebb 30 forintot adjon a legénynek kézhez. «Csináltass magad 3 forintot egy foszlant, vagy hitvány (könyvű) köntöst, 3 forintot egy ködmönt, 2 forint egy nadrág és süveg, 3 forint három bokor cipő.» Ha az egész pénzt odaadják a katonának, úgy csak megissza, s aztán mezeitelen marad és dül meg fosztogat.

Az altiszteknek és alantaszteknek sem szabad — úgymond — megengedni, hogy magok csináltassanak ruhát, vagy a magukét viselhesék. Ennek a költségét 330.020 forintra számítja esztendőnként.

Az élelmezést is pénzen kell megfizetni s a rekvirálás szerinte nagy éistentelenség. Még ellenség földjén sem tanácsolja a zsákmányolást, «mert az igen bolond alkalmatlanság.» Az egyik vitéz sokat szerez, a másik pedig koplal mellette. A mellett «több vitézt kongatnak agyon a zsákmányon, hogynem mint egy aprólék harozon.» E helyett azt tanácsolja, hogy hazai földön teljes árban kell megfizetni a gabonát és a lovaknak szükséges zabot, ellenség földjén pedig egy nagyon mérsékelt árat kell adni érte, mert ilyenkor örömmel adja a tulajdonos potom olesón is, nehogy ingyen is oda keljen adnia.

Egy emberre husz naponként egy véka búzát számít, a lovakra pedig nyáron tiz, télen öt napra egy véka zabot. Ezt a gabonát kocson kell vinni a sereg után, s nem szabad azokra a kereskedőkre támaszkodni, a kik nagy számmal szokták követni a tábor. Mert ezek az első ágyúszóra szerte szaladnak, s a sereg élelem nélkül marad. A kocson pedig, — vagy a mint ő nevezi: a kolyszák — minden öt nap alatt forduljanak egyet a hátul levő raktárakig, mindennap egy ötödreszők érkeznek friss hozománnyal, s azt rakják le mind és azonnal induljanak vissza. Olyan intézkedés, melynél megfelelőbbet ma sem lehetne szervezni. A kolyszák mindegyike mellett ugymond három ember legyen, ezek közül az egyik pék, a ki a kenyéret megstíti.

Hogy a hadsereg az abraknak való zabot is pénzen vegye, az ugymond sokra megy. Kivált nagy drágaság idején. De drága időben is élni kell, s ha akkor viszik el erőszakkal a szegény ember zabját és búzáját, az még súlyosabb rá, mint olesóság idején. «A hazának kevesebb

telik így, mint amaguy, mikor a szegény ember nyomorog, szerényül és az istentől átkot kíván. Mindenkor jobb, hogy a vitéz számára más vásároljon, mintsem ő a szegény emberrel bal-tával alkudjon meg.»

Azonban, ha ellenséges földön áll a sereg, s az ottani lakosok olesó áron nem adják a gabonát, megengedhetőnek tartja, hogy erővel vegyék el. Ilyenkor le is kell aratni és el kell eszepleni az ellenség gabonáját. És magokra a katonákra kell azt bízni kicsi fizetés ellenében. «Mert abból két jó jön ki; egyik a vitézek kevés pénzt is kapnak, a munkával is sietnek, és oltalmazzák is, hogy el ne vesztegetődjék benne.» Ime, ugyanazt a rendszert ajánlja, a mely ebben a mostani háborúban is bevált.

Ha azokat a költségeket, melyekbe az ellátás kerül, hozzá számítjuk a zsoldhoz, 1.763.056 forintot tesz ki az esztendői szükséglet. Muskétára, porra, golyópisra ehez még 36.944 forintot számít Zrinyi, úgy hogy szerinte a háborúnak egy esztendőre 1.800.000 forintba, vagyis 1 millió tallerba kerül.

Igaz, hogy itt csak egy 24.000 emberből álló seregről van szó, s ehez képest a mai hadak óriási nagyok, de micsoda rengeteg az a pénz összeg is, a melybe ehez arányítva most a háború kerül! Zrinyi számítása szerint egy katonai — noha zsoldosokról van szó — nem kerül többé évente 75 forintra, ha beleszámítjuk is a háború összes kiadásait: minő csekélység ez ahoz képest, hogy pl. Angliának ma a háború minden napja 50 millió frjtába kerül.

Zrinyi zsenialitása ebben a könyvben megnyilatkozik oly irányban is, azt minőben az igazán alig keresnénk. T. i. a nemzetgazdasági vonatkozásban. Ő ugyanis szükségesnek tartja a hazai vásárokon való beszerzést a végből is, hogy a pénz itthon maradjon és az emberek adóképeségét emelje. «A mely pénzt ad abban, aztán is még más igaz utakon mind műves, mind szántóvető embereknek kezébe megyen s is még adózzhat.» Sőt gondja kiterjed arra is, hogy a sereg ne csak azon a vidéken vásároljon, a hol táboroz, hanem szerezzé be szükségleteit a távolabbi helyeken is. Mert a közel levő vidékek amugy is sokat pénzelnek, a pénznek rendes circulációja pedig csak azáltal áll elő, ha nagy területekre is kiterjed. «Ez a circuláció pedig oly szükséges s oly hasznos mindenben a hazában, hogy annak nagy hasznát könnyebb álmétközve csudálni, mintsem lelni.» Minő okosság nyilatkozik meg ezekben a szavakban! *Smith Adám* nem mondhatna különben. A mi politikusaink pedig, csak az utolsó évtizedekben kezdik követelni, hogy a hadsereg Magyarországon vásárolja el azt a pénzt, a melylyel a közös kiadásokhoz járulunk.

PONTON-HÍD A STRYPÁN.

A SZERETH-MELLÉKI HARCZTÉRÉRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

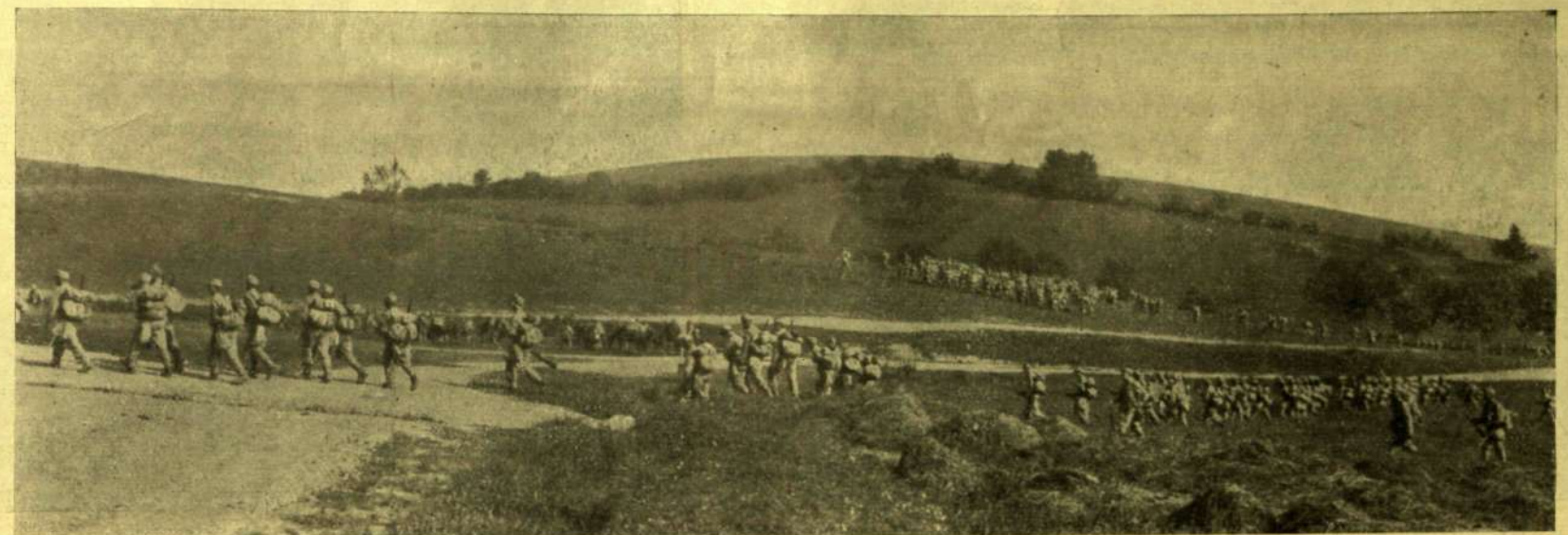

HONVÉDTISZTEK PIHENŐJE EGY ELPUSZTÍTOTT GALICZIAI FALUBAN.

EGY HADOSZTÁLY TÖRZSE.

A SZERETH-MELLÉKI HARCOZTÉRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétel.

1. Feljelődő rajvonal. — 2. Csataér a Strypánál. — 3. Tábori úteg lövi a támadó oroszokat. — 4. Közeledünk a Strypához.

A SZERETH-MELLÉKI HARCOZTÉRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétel.

OROSZ FOGLYOK.

Pösfay Andor felvétel.

A HOVÁ A GRÁNÁT LECSAP.

A PÁRBAJ.

Regény az orosz katonai életből.

Írta Kuprin Ivánovics Sándor.

(Folytatás.)

E könyvek immár most háromnegyed éve heverték az asztalon és Hainán elfelejtette le-törölni róluk a port; az újságok azonban, a mint jöttek, keresztüköt alatt gyűltek gamma-dába az íróasztal alatt, a folyóiratot pedig már nem küldték, mert nem küldte el az elő-fizetési díjat; a mi pedig Romasov alhadnagyot illeti, ő sok vutkit ivott a kaszinóban, hosszabb idő óta piszkos és unalmas viszonyt folytatott az ezred egyik hölgyével, s megcsalta vele a tudóveszes és féltékeny férjet, kártyázott, s mind nehezebben viselte a szolgálat, az élet terhét és azt, hogy bajtársai elnyomják.

— Boesánat, hadnagy úr! — kiáltotta a legénye, hirtelen és nagy zajjal rontva be a pitvarról; de azután egészen másképp, egyszerűen és jólelkűen így folytatta:

— Elfelejtettem megmondani. Levél jött Petersonnétól. A legény hozta, hogy küldj feleletet.

Romasov összeráncolta homlokát, feltépte a hosszú, keskeny, rózsaszínű borítékot, melynek sarkán egy repülő galamb levelet tartott az orrában.

— Gyűjts lámpát, Hainán, — parancsolta a fiúnak.

«Édes, jó, bajuszos Gyurkám, — olvasta Romasov az ismerős; lefelé tartó, piszkos sorokat. — Egész hete már, hogy nem voltál nálunk, és úgy vágyódtam utánad, hogy mult éjszaka, estétől reggelig sirtam. Gondold el azt az egyet, hogy ha te engem megvetsz, én azt nem viselhetem el. Egy korty a kis morfiumos üvegből, és véget érnek örökös gyötrelmeim, téged pedig majd bánt a lelkiismeret. Jőj el okvetlenül ma este félnyolc órákor. Ő nines itthon; taktikai gyakorlatokra ment, én pedig csókollak oly forrón, oly igen-nagyon, a mint csak bírlak. Gyere már. Csókollak. 1.000.000.000... szor.

Egészen a tied Rajsza.

U. I. Tudod még, édes, mikor a fűz
A vízparton oly halkán susogot?
Jut eszébe még, mily forró csókokat
Váltottunk egymással mi ott? P.

U. I. U. Jövő szombatban okvetlenül, de okvetlenül
el kell jönni az esti mulatságra. Kérem előre a har-
madik négyest. Jelent ám az valamit!!!!!! P. R.

Végre lenn a negyedik oldalon egy kör belse-jébe írva ez állt:

Itt megcsókoltam.

A levél nagyon ismert parfümtől, perzsa orgonavirágillattól volt szagos; az illatszere egyes csöppjei sárga foltokban száradtak fel a papíron s az írás temérédek betűje futott szét tőlük. Ez az édeskés illat, a levél ostoba és unalmas hangjával, meg a Romasov képzeletében egy pillanatra feltűnő kiesiny, vöröshajú, álnok arc-képével egyetemben leküzdhetetlen utálattal hatottak az ifjú katonatisztre. Gonosz elég-tétellel tépte ketté közepben a levelet, a két részt aztán egymásra tette, eltépte újra meg

újra s végre, mikor már nem szaggathatta apróbbra, fogát összecsikorgatva és előmutatva, az asztal alá vágta a papírongyokat. És Romasov még ebben a pillanatban is harmadik személyben gondolkodott magáról, szokása szerint: «Els keresi, megveti kaczajra fakadt.

Akkor már tudta, hogy ma este bizonyosan elmegy Nikolajovékhoz. «De egész bizonyosan utoljára, legutoljára» — így kezelt ámitani magát, s egyszerre felvidult és megnyugodott a lelke.

— Hainán, öltözködni!

Türelmetlenül mosakodott meg, felvette az új kabátját, megillatosított kölni vízzel egy tiszta zsebkendőt. De mikor már egészen felöltözködött és elindulni készült, Hainán váratlanul megállította.

— Hadnagy úr! — mondotta a cseremis szokatlanul lágy és kérés hangon s egyszerre jobbra-balra szökdécselt a helyén. Így szokott billegni, valahányszor nagyon felizgult, vagy ha valami zavarba ejtette, hol az egyik, hol meg a másik térdét rúgta elő, mozgatva a két vállát, előre fölnyújtgatta a nyakát és idegesen játszott a lelőgö kezeivel.

— Mit akarsz még?
— Csak kéni akarlak valamire, hadnagy úr. Add nekem a fehér urat.
— Micsodát? Melyik fehér urat?
— A melyikre azt mondtad, hogy dobjam el. Ezt itt...

A kályhára mutatott, a hol Puskin mell-szobra állt, melyet valamikor egy házalótól vett Romasov. De az a szobormű, bármi volt rajta a felírás, mégsem a nagy orosz költőt ábrázolta, hanem egy zsidó szatócsot, azon-kívül pedig oly alávalóan volt faragva, oly piszkos volt a legyek nyomától és oly utálattal töltötte el Romasovot, hogy Hainán csakugyan azt a parancsot kapta a gazdájától, hogy dobja el valahová.

— Minek kell? — kérdezte kaczajga Romasov. — Miattam elviheted. Örülök rajta. Nekem nines szükségem reá. De mondd, mit akarsz tenni vele?

Hainán hallgatott s egyik lábáról a másikra nehezdedt.

— No, jól van. Isten áldjon, — mondotta Romasov. — De legalább tudod-e, hogy kicsoda ez?

Hainán nyájasan és elfogultan mosolygott s még élénkebben hízelt, mint az imént.

— Nem tudom!... És megtörtülte száját a zubbonya ujjával.

— Nem tudod? No, akkor majd megmondom. Puskin az. Puskin Szergejevics Sándor. Megértted? Mondd utánam: Puskin Szergejevics Sándor...

— Bejűjev, — mondotta utána Hainán határozottan.

— Bejűjev? Hát legyen miattam Bejűjev, — mondotta Romasov. — De én elmentem hazulról; ha jön valaki Petersonéktól, azt mondd neki, hogy a hadnagy elment hazulról, de nem tudod, hova. Megértted? De ha szolgálati ügyben keresnek, akkor eljőz értem Nikolajev hadnagyhoz... Isten áldjon, öreg!... Elhozhatod a kaszinóból a vacsorámat és megeheted.

Barátságosan megveregette a cseremis vállát, az pedig feleletül szélesen, vidáman és meg-híttén mosolygott reá.

IV.

Odakünn oly koromsötét volt az éjszaka, hogy Romasov kezdetben tapogatózva kereste útját, mint a világtalan. Roppant sárczipőbe búj-tatott lába mélyen beleüppedt a vastag sárba s mikor kihúzta belőle, sajátságos szívó, czippanó hangot adott. Néha az egyik sárczipője úgy beleragadt a sárba, hogy a lába kibújt belőle, és Romasov olyankor kénytelen volt fél-lábon egyensúlyban tartva magát, a másikkal — próba, szerencse — megkeresni a sötétségben az eltűnt sárczipőjét.

A kis helység olyan volt, mintha kihalt volna; még kutya se ugatott benne. Az alacsony fehér házak ablakából itt-ott világgóság áradt ki homályos, egyenes sugarakban s hosszú küllök-ben feküdt el a sárgásbarna, fényes útra. De a nyirkos és piszkos házkertésékről, a melyeken Romasov tovább és tovább tapogatózott a nyírfák nedves kérgéről, az utca sarából — valami tavaszias, erős, boldog, észrevétlenül felderítő és éltető fuvalom áradt. Még az a heves szél is, mely sebesen száguldott tova az útakon, tavasziasan, nem egyformán, lokés-szerűen, mintegy reszkelve, tévelygve és paj-zánul csapongott tova.

A Nikolajevék-lakta ház előtt a hadnagy, pillanatig tartó gyöngésetől meglepve, tévován állt meg. A kiesiny ablakokat sűrű, fahéjszínű függöny borította, de a függöny mögött egyen-letes világgóság látszott. A függöny egyik részén kihajlott és hosszú keskeny rést hagyott. Romasov izgalomteljesen támasztotta fejét az ablaktáblához és igyekezett halkán szedni a lélekzetet, mintha irákép meghallaná a szobában.

Látta Petrovna Alekszandra arcát és vállait. Petrovna Alekszandra kissé meghajolva, meg-lehetősen mélyen ült az ismert zöld vászon-kanapén. Testének tartásán és könnyű moz-dulatán, valamint lehajtott fején meglátszott, hogy kézimunkával foglalatkosodik.

Most hirtelen felegyenesedett, felemelte fejét és nagyot sóhajtott... Mit mondhat? — gon-dolta Romasov; — most — mosolygott. Mily furesa is — látni az ablak üvegén át egy beszéző embert, de nem hallani, mit mond!

A mosoly hirtelen eltűnt Petrovna Alekszandra arcáról s a kedves homlok elsőtetéde-tett. Az ajkak ismét ugyanazzal a makacs kifeje-zéssel, mint előbb, gyors mozgásnak indultak s egyszerre megint pajzán, gúnyos mosoly je-lent meg rajtuk. Most lassan megcsóválta fejét. «Talán nekem szól?» gondolta Romasov bátor-talanul. Valami halk finomság, tisztaság, nyu-godt gondnökkülség áradt feléje ez ifjú nő felől, kit e pillanatban oly tisztán látott maga előtt, mint egy kifejezésteljes, kedves, régtől fogva ismert képen. — Surocska! — sutto-gta Roma-sov gyöngéden.

Petrovna Alekszandra hirtelen felemelte ar-czát a kézimunkáról és nyugtalan kifejezéssel az ablak felé fordította. Romasovnak úgy rém-

lett, mintha egyenesen a szeme közé látta. A szive összerándult, és elhült ijedtében. Gyor-san egy kiszögélő fal mögé húzódt. Egy pillan-atig szégyenkezett. Már azon a ponton volt, hogy visszamegy haza, de aztán erőt vett magán és a kis kapun át belépett a konyhába.

Aközben, hogy Nikolajev legénye lehúzza lábá-ról a piszkos sárczipőt és kifényesítette a kefével czipőjét, ő maga pedig megtisztogatta zsebken-dőjével s közvetlenül a rövidlátó szeme elé csipette a meleg levegőtől elhomályosult szem-üvegét, a vendégszobából kiszólt Petrovna Alek-szandra csendő szava:

— Ezredparancsot hoztak, István?

— Szándékosan mondja! — gondolta az al-hadnagy, mintegy vigasztalásul magának. — Hiszen tudja, hogy mindig ilyenkor jövök.

— Nem, én vagyok az, Petrovna Alekszandra, — kiáltott nyájasan az asztal felől.

— Ah! Romeo! Jőjjön be, jőjjön be. Mit csinál odakünn? Volodja, itt van Romasov. Romasov elfogódottan és akaratlanul meg-görnyedt tartással lépett be és merőben föl-sleges módon dörgölte a kezét.

— Elképzelem, mennyire untatom, Petrovna Alekszandra.

Abban a hitben mondotta, hogy vidáman és fesztellenül jön ki a száján; de ügyetlenül s mint csakhamar észrevenni vélte, borzasztómód nem természetesen sült el.

— Micsoda ostobaság már megint! — ki-áltotta Petrovna Alekszandra. — Üljön le, mindjárt iszunk teát.

Figyelmesen és nyíltan nézett Romasov sze-mébe, aztán, szokás szerint, erőteljesen szorí-totta meg kiesiny, meleg, puha kezével a hideg jobbkezét.

Nikolajev, háttal fordulva, egy asztalnál ült, mely könyvekkel, térképekkel és rajzokkal volt telerakva. Ebben az évben kellett vizsgát tennie a vezérkari akadémián s egész esztendőn át csökönyösen, pihenést nem engedve magának, készült reá. A harmadik vizsgája volt már, mert két évben egymásután megbukott.

Hátra sem tekintve s le sem véve szemét az előtte levő nyitott könyvről, Nikolajev a vállá fölött kezét nyújtotta Romasovnak és nyugodt, mély hangján így szólt:

— Jó napot, Alekszejics Jurij; semmi ujság? Surocska! Adj neki teát. Nekem már bocssáson meg, el vagyok foglalva.

— Persze, ép roszkor jöttem, — gondolta Romasov megint kétségbeesve. — Oh, én számar!

— Semmi, vagy mi utat is mondhatnék?... Kentaur levetette Lech alezredet. Azt mondják, Lech tökrészeg volt. Minden században elrendel-ték a bábra való kardvivást. Epifanov szoba-fogságot kapott.

— Igen? — mondotta reá Nikolajev szóra-kozottan. — Csak úgy mondja!

— Magam is beleestem — négy napra... Szóval csupa óság.

Romasovnak úgy rémlett, hogy a hangja merőben természetellenesen s oly fojtva hangzik, mintha valami a torkán akadt volna. «Mily szánalmas alak lehetek?» gondolta magában, de aztán csakhamar megnyugtatta magát azon a megszokott módon, melyhez batoratlanabb emberek elég gyakran folyamodnak: «Mindig úgy van az, hogy az ember elfogódottságában azt hiszi, hogy mindenki meglátja rajta; pedig az igazság az, hogy csak ő maga veszi észre, a többiek nem».

Leült egy karosszékre Surocska mellé, ki sebesen forgatott egy vékony tüt és csipkét horgolt. Soha sem szokott télenül ülni; a ház minden terítője, asztalkendője, lámpaellenzője és függönye az ő kezemunkája volt.

Romasov óvatosan fogta meg újjával a gombolyagból Surocska kezére csavarodott fon-latát és megkérdezte:

— Minek hívják ezt a munkát?

— Guipure-csipkének. Már tiszter is kérdezte. Surocska hirtelen gyors és figyelő pillantást vetett az alhadnagra, aztán épp oly gyorsan lehorgasztotta szemét a kézimunkájára. De az-tán újra felemelte és mosolyogva mondta:

— Igen, igen, Alekszejics Jurij... csak ma-radjon egy kissé a helyén és pihenje ki magát.

Romasov sóhajtott és Nikolajev hatalmas nyaka felé sandított, mely élesen rajzolódott le a két litdeka gallérja fölött.

— Boldog Jefimics Vladimir — mondotta —

a nyáron Pétervárra megy... az akadémia-ra kerül.

— No, az még elvállik! — kiáltotta Surocska hevesen, a férjére czelezva. — Kétszer siral-masan kerültünk vissza az ezredhez. Most próbáljuk meg utoljára.

Nikolajev hátrafordult. Katonás, nagybaju-szos, jó képe elvörösödött, s a nagy, sötét bika-szemei gonosz fényben égtek.

— Ne mondj ostobaságokat, Surocska! Meg-mondottam — állok mellette is — úgy lesz. — Nagyot csapott tenyerével az asztalra. — Te csak itt ülsz és szerencsétlenségről huhogsz. Egy-szer megmondtam már.

— Megmondtam! — utánozta az asszony, s a térdére ütött, mint ő, a kiesiny, barna kezével. Mondd csak, kedvesem: mily követelményeknek kell megfelelni egy csapatnak a taktikai tagolt-ság tekintetében? — Maga tudja — mosolygott pajzánul Romasov szeme közé — hogy többet értek a taktikához, mint ő. No hát, Volodja, vezérkari tiszt úr, halljuk, melyek azok a követelmények?

— Ostobaság, Surocska; hagyd abba. — dörmögte bosszusán Nikolajev. De egyszerre székestől hátrafordult a feleség felé és tágra nyílt, szép, de kissé ostoba szemében szórako-zott tudatlanság, szinte ijedség tükröződött.

— Várj csak, gyermekem, igazán nem tudom már. Taktikai tagolt-ság? A taktikai tagolt-ságnak olyannak kell lennie, hogy az ellenséges tüzelés minél kevesebb veszteséget okozzon az embernek, hogy az ember jól vezényelhesen... aztán... várj csak... — A várás pénzbe kerül, — vágott a szavába Surocska diadalmasan, s mint az osztály első eminense, a szemét lesütve s jobbra-balra haj-longva, szinte daráló hangon kezdte: — A tak-tikai tagolt-ságnak a következő feltételeknek kell megfelelni: a mozgékony-ság, a simulé-kony-ság, a kormányozhatóság, a kényelmes vezénylet, a terephez való alkalmazkodókép-ség feltételeinek; fontos, hogy minél kevesebb kárt szenvedjen az ellenséges tüzeléstől, köny-nyen összpontosítható, kifejleszhető legyen és gyorsan lehesen menetoszloppá formálni át... Ennyi az egész!...

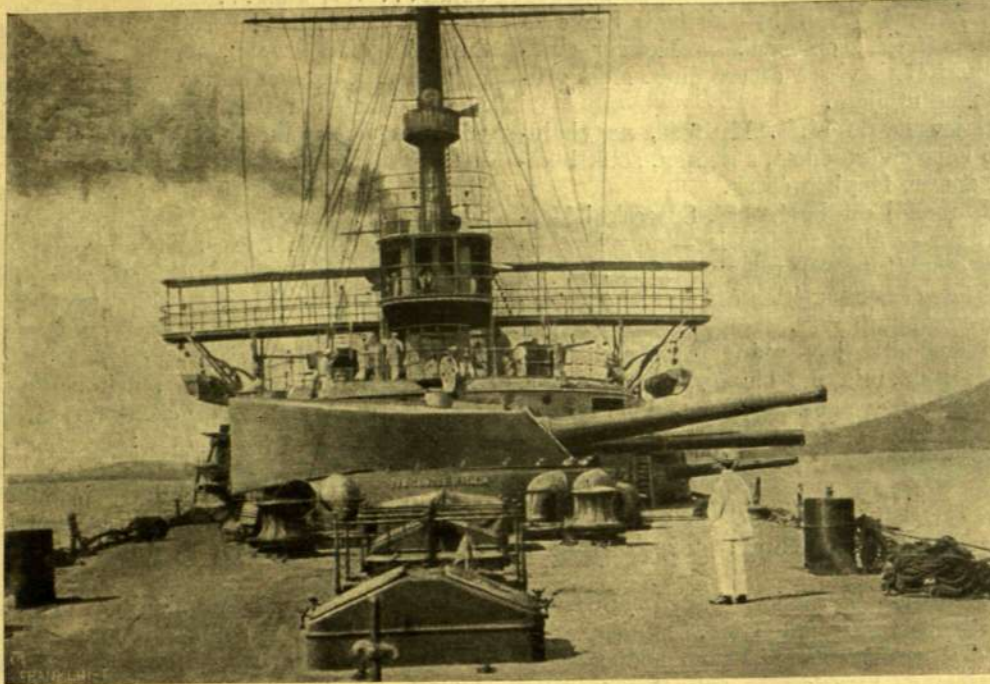
— Tegra nyitotta a szemét, nehezen szedte a lélekzetet, kaczagó, mozgékony arcát Roma-sovhoz fordította s így szólt: — Jól van?

— Az ördög tudja, milyen jó emlékező-képessége van neki! — mondotta Nikolajev iri-gyen, de elragadtatva, és újra elmerült füze-teiben.

— Mindent együtt tanulunk, — magyarázta Surocska — én akár mindjárt le tudnám tenni a vizsgát. A fődolog — hímzőtűjével vonalat húzott a levegőben — a fődolog a módszer. A mi módszerünk az én találmányom, az én büszkeségem. Minden nap átveszünk egy na-gyobb fejezet matematikát, valamelyes had-tudományt — a tűzértséget, a sok utalatos, fő-képp a balisztikába vágó formulájával csöppet

A DOMOKOS-RENDŰEK ÚJ TEMPLOMA BUDAPESTEN.

A LEVEGŐBE RÖPÜLT BENEDETTO BRIN OLASZ HADIHAJÓ FEDÉLZETE.

sem szívem — és egy kis szolgálati szabályzatot. A következő napon a két nyelvet, az utána következő pedig földrajzot és történelmet.

— De oroszul? — kérdezte Romasov udvariasagból.

— Oroszul? Semmiség. A helyesírást Grosz szerint, már bevettük. Az írásbeli dolgozatokat pedig már tudja mindenki. Mindig ugyanazok. «Para pacem, para bellum». Anyégin jellemzése, korával való összefüggésében.

És hirtelen támadó élénkséggel kivette a fonalat a hadnagy kezéből, mintha most semmi sem volna szabad elszórákoztatni a figyelmét, és szenvedélyesen kezdett beszélni arról, a mi magába ölelte mostani életmódjának minden értékét és legfőbb tartalmát.

Nem maradhatok, nem maradhatok itt, Romocska! Értsen meg már! Ha itt maradok, ez a szellemi züllést jelenti számomra; azt, hogy ezredhölgy lesz belőlem és, hogy rendszeres látogatója leszek sivár estélyeiknek, hogy együtt pletykáljak, intrikáljak velők, vitázom szolgálati és utazási díjakról... arról a pár garasról... brrr... barátommal együtt sor szerint vállalni a kedvelt «táncoszték» rendezését, vint-ét játszani... Maga azt mondja, hogy mindez kedélyesség. De az Isten szerelmére, nézze meg egy kissé közelebbről ezt a polgárius jölkvélet! Ez a filét-guipure, melyet magam híméztem, ez a ruha, melyen magam dolgoztam, ez az apró posztódarabokból összeállított undok, durva szőnyeg... Rémes, rémes! Hát értse meg már, édes Romocska, hogy nekem társaságra van szükségem, nagy, igazi társaságra, világra, zenére, imádattásra, gyöngéd hízelkedésre, okos barátnőkre! Hiszen tudja, hogy Volodna nem találta fel a puskaport, de azért becsületet,

bátor, szorgalmas ember. Ha bejut a vezérkarba, esküszöm, hogy fényes karriert járok ki neki. Tudok nyelveket, tudom tartani magam minden társaságban és van bennem — nem is tudom, hogyan mondjam ki — annyi szellemi elevenség és mozgékonyág, hogy mindenhol meglelem helyem, mindenhez alkalmazkodhatom... Végre pedig, nézzen meg engem jól, Romocska. Hát csakugyan oly kevéssé vagyok érdekes mint ember s oly kevéssé vagyok esinos, mint asszony, hogy egész életemet ezen a pusztaságon kelljen gyászban lélelnem, ebben az undok helységben, melyet semmiféle térképen sem lehet megtalálni?

(Folytatása következik.)

A HÁBORÚ NAPJAI.

Szeptember 30. Kelet-Galicziában, valamint az Ikva és a Putilovka mentén a helyzet változatlan. A Kormin-patak mocsárvidékén osztrák-magyar és német csapatok rohammal foglalták el több támpontot s ez alkalommal négy orosz tisztest és ezer főnyi legénységet fogtak el. Két ellenséges repülőt lelőttek. A Litvániában küzdő cs. és kir. csapatok orosz támadásokat visszavertek. A harczok helyenként kézzisúvá fejlődtek. Az ellenség nagy veszteségeket szenvedett. Lipót bajor herceg hadserege orosz támadásokat véresen visszautasított. Hindenburg hadserege Dünaburgtól délre visszazorította az oroszokat a Wesselowtól keletre fekvő keskeny tőközökre. A Drzysvjaty-tó és Postavy vidéke közt kivitt lovassági harczok a németekre sikeresek voltak. Smorgontól keletre az orosz állást rohammal áttörték, 1000 orosz elfogták, 6 ágyút, 4 gépfegyvert zsákmányoltak. A nyugati harczterületen az áttörési kísérletet a francziák csak a Champagneban folytatták. A németek a Mesnil-Yperntől délre levegőbe röpítették az angolok két század által megszállott állását. Loostól északra ellentámadásuk halad. Souchez-től délre a francziák két kisebb helyen benyomultak a német állásokba. Arrától délre visszavertek egy részleges franczia támadást. Reims és az Argonnek között elkezdődött harczok folytak. St. Marie á Pütöl délre egy ellenséges dandár áttört a legelső német árokállásokon, de a német tartalékok ellentámadása 800 embert elfogott, a többit megsemmisítette. A Somme Py-Souain ut és a Challenger-St. Menehould közti vasút között minden támadást véresen visszavertek. Massigestől északnyugatra is összeomlott egy támadás. Massigestől északra a 191-es magaslat elveszett. Az orosz harczterületen a tiroli nyugati arczvonalon, az Adamello-szakaszon voltak harczok. A Cima Prasénától nyugatra levő szoros elleni támadást tüzéségünk utasította vissza. A Mandron-hütténél is kénytelenek voltak az oroszok visszavonulni. Sikertelenek voltak a vilgereuthi fensíkon intézett támadások, valamint a karintiai vonalon a Bombasch-Grabentől nyugatra. A Mrzli Vrh előtt az oroszok korábbi hadállásaikba vonultak vissza. A Dolje elleni ismételt támadásokat is visszaverték.

Oktober 1. Kelet-Galicziában nincs jelentősebb esemény. Az oroszoknak Novolaxnicznél megkísérelt támadása már az előkészületek közben meghiusult tüzéségünk tüzeiben. Az Ikva mentén és a volhyniai várterületen a helyzet nem változott. A Kormin-patak mentén a szövetségesek újra tért hódítottak. Az oroszok ellentámadásokat visszavertek. Az ellenségnek egy ilyen előretörése alkalommal 5 osztrák-magyar lovasszázad 2 tisztest és 400 főnyi legénységet fogott el és egy gépfegyvert zsákmányolt. Ezen a területen a két legutóbbi harcznapon 10 tisztest és 2400 főnyi legénységet fogtak el. Lipót bajor herceg hadserege visszautasította az orosz előretöréseket. Hindenburg hadserege Dünaburgtól nyugatra Grendsennél elfoglalt még egy ellenséges állást. Madzioltól keletre és Smorgon és Wynnew közt is összeomlottak az orosz támadások. A nyugati harczterületen az angolok nem kísérelték meg újabb támadást. Loostól északra a német ellentámadások az ellenség heves ellenállása közben haladnak. Souchez-től keletre és Neuville-től északra a francziáknak nem sikerült tért nyerni. A Champagneban és Massigestől északnyugatra sikertelenek a franczia támadások. A champagnei harczban a németek foglyainak eddigi száma 104 tisztest és 7019 főnyi legénység. Az orosz harczterületen a Bombasch-Grabentől nyugatra, a Mrzli Vrh ellen, valamint a tolmeini hídfő egyes pontjai elleni támadásokat visszaverték.

Oktober 2. A Kormin-patak mellett a harcz tovább folyt. Német és osztrák-magyar csapatok az ellenséget kiűzték Gzernysz faluból, a melynek birtokáért a legutóbbi napokban heves harcz dult. A tegnapi jelentésben említett foglyok száma 5400-ra emelkedett. Dícső része volt a sikerekben lovasságunknak, a mely a szokott módon gyalog harczolt. Egyébként a tegnapi nap északkeleten jelentősebb esemény nélkül telt el. Lipót bajor herceg hadserege előtt az oroszok élálltak támadásaik folytatásától. Hindenburg hadserege a Narve-tótól délre és Wynnewtől keletre visszaverte az orosz előretöréseket. Smorgonnál a németek 1100 foglyot ejtettek. A nyugati harczterületen az angolok kísérelte a tőnk Loostól északra elfoglalt állások visszaszerzésére véresen meghiusult. Angrestől délnyugatra, Souchez-től keletre, Neuville-től északra a németek visszaverték a franczia támadásokat. A Champagneban Aubervillettől keletre a francziák széles arczvonali támadása kudarcot vallott, egy helyen, a hol behatoltak a

Oktober 3. Az ellenség előző napi eredménytelen és súlyos veszteségekkel járó támadásait által elcsigázva tegnap odahagyta a Kormin-patak alsó folyásának nyugati partját. Egyébként északkeleten nincs jelentősebb esemény és a helyzet nem változott. Mackensen és Lipót bajor herceg hadserege előtt a helyzet változatlan. Hindenburg hadserege a Kosjanytól délre lefolyt harczokban az ellenséget a Mjadsjolka tulsó partjára vettette vissza. A nyugati harczterületen teljesen sikertelenek maradtak az angolok kísérletei a Loostól északra elvesztett terület visszaszerzésére, Souchez-től keletre, a Neuville-től keletre levő német állások ellen hasztalan támadtak a francziák. Az utóbbi helyen a támadást követő éjjel a németek kézigranátáharczban elvesztettek egy 40 méternyi árokreszt. A Champagneban nem volt újabb franczia támadás. Lesmeniltől északra a németek kivették a francziákat egy előreugró állásból. A Ville sur Tourbetől északnyugatra levő állásért folyt kézigranátáharczban a németek maradtak felül. Az orosz harczterületen tüzéségünk szétgrasztolt a doberdói fensíki északnyugati szakasza ellen támadásra csoportosuló orosz csapatokat; az ellenség támadása egy zászlóaljnak a sdraussina — san martinói ut mentén véghezvitt előretörésévé zurodott, melyet visszavertünk. Redipugliától keletre is meghiúsult az oroszok előnyomulási kísérlete.

német állásokba, a badeni gárda egy részüket elfogta, a többi elesett. Le Mesniltől északra és Ville sur Tourbetől északnyugatra is visszaverték a franczia támadásokat. Arrától északra és a Champagneban a németek foglyainak száma közel 11,000-re emelkedett. Az orosz harczterületen visszaverték az oroszok támadásait a Cristallo-szakaszon, a Mallerchon és a Bombasch-Grabentől nyugatra s a tolmeini hídfő ellen. A délkeleti (szerbiai) harczterületen a Száva-harczvonalon a Kolubara torlolata közelében a szerbek tüzéségének tüzelését viszonzozva útegeink sikerrel ágyúzták a szerb partmenti hadállásokat. Trebinjéttől keletre csapataink montenegroi területre portyáztak, megtámadták az ellenség előőrsseit és megsemmisítették néhány raktárt.

Oktober 4. A mi orosz harczterületünkön nincs jelentékeny esemény nélkül mult el. A németek is csak Hindenburg hadserege harczairól adnak jelentést. Itt az oroszok sürű tömegekben megkísérelt támadása Postavi és Smorgon között összeomlott. A Dünamenti Lennevadentől délre nyugatra is visszautasították az oroszok támadásait. A nyugati harczterületen öt ellenséges monitor Seebrügge előtt hatás nélkül tüzelt a tengerpartra. Egyet közülük a németek eltaláltak úgy, hogy el kellett vonatolni. Loostól északra a Hainestől nyugatra levő német állások ellen az angolok sikertelen kirohanást intéztek. A németek támadó műveletei itt is előbbrehaladtak. A Souchez-pataktól délre a Gyvendytől északnyugatra eső magaslaton a francziák egy kis árokreszben meg tudták vetni lábukat. Innen délre a francziák támadásait visszaverték. Neuville-től keletre a németek ismét elfoglalták a 40 méternyi árokreszt. A Champagneban Massigestől északnyugatra és Ville sur Tourbetől északnyugatra hasztalan indultak támadásra; összpontosítás közben a németek koncentrikus tűz alá vették őket. Az utóbbi helytől északnyugatra a franczia támadás összeomlott. Az orosz harczterületen a tiroli harczvonalon az oroszok élénkebb tevékenységet fejtettek ki, a mely a vilgereuthi és lafrauni fensíkon nagyobb és tartós harczokká fejlődött ki. A Tonale-szakaszon az ellenségnek az Albiolo-csues ellen intézett, heves tüzéségi tűzzel előkészített támadását tegnap este véresen visszaverték. A vilgereuthi fensíkon a Tiauton (a Maronia-hegység) északra) levő hadállásaink kora reggel óta nehéz és középső kaliberű lövegek gyors tüze alatt állottak. Déléltől a rohamra készen álló orosz ellenséges gyalogság kisebb csapatai eredménytelen támadást kíséreltek meg. Este az ellenség ezt a támadást nagyobb számu, főképpen bersagliere és alpino csapatokból összeállított haderővel megújította és megközelítette akadályainkat. Éjszaka sikerült egy táboroztatott megerősített támpontunkat elfoglalni, de csapataink szivós harcz után, a mely a reggeli órákig tartott, újra kiszorították onnan és így összes hadállásaink birtokunkban maradtak. A lafrauni fensíkon már tüzéségi tüzeink súlyos veszteségeket okozott az orosz gyalogságnak, a melyet visszavonulásra kényszerítettünk. A Buchenstein-szakaszon is kisebb ellenséges csapatok előnyomulását könnyen megakadályoztuk.

Oktober 5. A mi orosz harczterületünkön nincs újabb; a németek is csak Hindenburg hadserege harczairól adnak jelentést. Itt az oroszok sűrű tömegekben megkísérelt támadása Postavi és Smorgon között összeomlott. A Dünamenti Lennevadentől dél-

nyugatra is visszautasították az oroszok támadásait. A nyugati harczterületen öt ellenséges monitor Seebrügge előtt hatás nélkül tüzelt a tengerpartra. Egyet közülük a németek eltaláltak úgy, hogy el kellett vonatolni. Loostól északra a Hainestől nyugatra levő német állások ellen az angolok sikertelen kirohanást intéztek. A németek támadó műveletei itt is előbbrehaladtak. A Souchez-pataktól délre a Gyvendytől északnyugatra eső magaslaton a francziák egy kis árokreszben meg tudták vetni lábukat. Innen délre a francziák támadásait visszaverték. Neuville-től keletre a németek ismét elfoglalták a 40 méternyi árokreszt. A Champagneban Massigestől északnyugatra és Ville sur Tourbetől északnyugatra hasztalan indultak támadásra; összpontosítás közben a németek koncentrikus tűz alá vették őket. Az utóbbi helytől északnyugatra a franczia támadás összeomlott. Az orosz harczterületen a tiroli harczvonalon az oroszok élénkebb tevékenységet fejtettek ki, a mely a vilgereuthi és lafrauni fensíkon nagyobb és tartós harczokká fejlődött ki. A Tonale-szakaszon az ellenségnek az Albiolo-csues ellen intézett, heves tüzéségi tűzzel előkészített támadását tegnap este véresen visszaverték. A vilgereuthi fensíkon a Tiauton (a Maronia-hegység) északra) levő hadállásaink kora reggel óta nehéz és középső kaliberű lövegek gyors tüze alatt állottak. Déléltől a rohamra készen álló orosz ellenséges gyalogság kisebb csapatai eredménytelen támadást kíséreltek meg. Este az ellenség ezt a támadást nagyobb számu, főképpen bersagliere és alpino csapatokból összeállított haderővel megújította és megközelítette akadályainkat. Éjszaka sikerült egy táboroztatott megerősített támpontunkat elfoglalni, de csapataink szivós harcz után, a mely a reggeli órákig tartott, újra kiszorították onnan és így összes hadállásaink birtokunkban maradtak. A lafrauni fensíkon már tüzéségi tüzeink súlyos veszteségeket okozott az orosz gyalogságnak, a melyet visszavonulásra kényszerítettünk. A Buchenstein-szakaszon is kisebb ellenséges csapatok előnyomulását könnyen megakadályoztuk.

vesztéseket szenvedtek. Givenchtyől északnyugatra a németek visszafoglalták azt a magaslati árokreszt, a melyet a francziák elfoglaltak tőlük. A Champagneban a francziák tüzéségi tűz alatt tartották a Sonaintól északnyugatra levő állást, de a németek ágyútüze megakadályozta szándékolt előnyomulásukat. Vauquoisnál a németek szétvették az ellenség számos aknáját. Az orosz harczterületen a helyzet változatlan. A délkeleti (szerb) harczterületen csapataink a Drinamenti határtól kiindulva szerb területen portyáztak s foglyokat szállítottak be.

Oktober 6. Oroszországi harczterületünkön nincs változás; a németek is csak Hindenburg hadserege harczairól adnak jelentést. Itt az oroszok sűrű tömegekben megkísérelt támadása Postavi és Smorgon között összeomlott. A Dünamenti Lennevadentől délre nyugatra is visszautasították az oroszok támadásait. A nyugati harczterületen öt ellenséges monitor Seebrügge előtt hatás nélkül tüzelt a tengerpartra. Egyet közülük a németek eltaláltak úgy, hogy el kellett vonatolni. Loostól északra a Hainestől nyugatra levő német állások ellen az angolok sikertelen kirohanást intéztek. A németek támadó műveletei itt is előbbrehaladtak. A Souchez-pataktól délre a Gyvendytől északnyugatra eső magaslaton a francziák egy kis árokreszben meg tudták vetni lábukat. Innen délre a francziák támadásait visszaverték. Neuville-től keletre a németek ismét elfoglalták a 40 méternyi árokreszt. A Champagneban Massigestől északnyugatra és Ville sur Tourbetől északnyugatra hasztalan indultak támadásra; összpontosítás közben a németek koncentrikus tűz alá vették őket. Az utóbbi helytől északnyugatra a franczia támadás összeomlott. Az orosz harczterületen a tiroli harczvonalon az oroszok élénkebb tevékenységet fejtettek ki, a mely a vilgereuthi és lafrauni fensíkon nagyobb és tartós harczokká fejlődött ki. A Tonale-szakaszon az ellenségnek az Albiolo-csues ellen intézett, heves tüzéségi tűzzel előkészített támadását tegnap este véresen visszaverték. A vilgereuthi fensíkon a Tiauton (a Maronia-hegység) északra) levő hadállásaink kora reggel óta nehéz és középső kaliberű lövegek gyors tüze alatt állottak. Déléltől a rohamra készen álló orosz ellenséges gyalogság kisebb csapatai eredménytelen támadást kíséreltek meg. Este az ellenség ezt a támadást nagyobb számu, főképpen bersagliere és alpino csapatokból összeállított haderővel megújította és megközelítette akadályainkat. Éjszaka sikerült egy táboroztatott megerősített támpontunkat elfoglalni, de csapataink szivós harcz után, a mely a reggeli órákig tartott, újra kiszorították onnan és így összes hadállásaink birtokunkban maradtak. A lafrauni fensíkon már tüzéségi tüzeink súlyos veszteségeket okozott az orosz gyalogságnak, a melyet visszavonulásra kényszerítettünk. A Buchenstein-szakaszon is kisebb ellenséges csapatok előnyomulását könnyen megakadályoztuk.

A JÓ PAJTÁS, Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja legújabb, október 10-iki számba Teleki Sándor és Endrői Béla irtak verset. P. Abrahám Ernő elbeszélést, Sebők Zsigmond folytatja A Tamásyék csilla című új regényét, Schöpfsta Aladár érdekes cikklet irt egy Zepelin harczáról a tengeren, Faragó Géza szép képet rajzolt német szövetségünkről, Madarassy Erzsébet kedves elbeszélést kezd, Zsiga bácsi mulattató mókát mond el, Krúdy Gyula folytatja A szorgalmas Berta című új regényét. A rejtvények, szerkesztői izenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A JÓ PAJTÁS a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyed évre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatványszámot kívánatra küld a kiadóhivatal. (IV. ker. Egyetem-utca 4.)

Amputált Ön?

Arak elegáns, a cizellak teljesen megfelelő műlátat v. műkezet? Ez esetben sziveskedjék bizalmunkba a 35 év óta fennálló, legjobb hírnévre örvendő KELETI J. Budapesti ortropidiai műintézethez fordulni. :: ::

Elegáns, könnyű járás! Kifogástalan technikai kivitel! Mérsékelt árak!

Azonkívül gyári és raktáron tart: Testegyenítő gépeket, orthopád műtőket, Csász. és kir. szabaldalmazott sérvkötőket, haskötőket, gummiharcsnyákat, valamint az összes bentagólisti cikkek.

Betegtoló kocscikat rokkantak és amputáltak részére legártalmasabb kivitelben! — 3000 ábrával ellátott legújabb árajegyzéket ingyen és bérmentve küld:

Keleti J. Testegyenítő gépek és gummiharcs gyára Budapest, IV., Koronaherzeg-ú. 17. Külön női osztály (női kiszolgálás) Koronaherzeg-utca 14-16. sz.

LOHR MÁRIA

(KRONFUSZ) Fűzők: II. Fő-u. 27. IV. Ekk-ut. 27. V. Ekk-ut. 27. VI. Ekk-ut. 27. VII. Ekk-ut. 27. VIII. Ekk-ut. 27. IX. Ekk-ut. 27. X. Ekk-ut. 27. XI. Ekk-ut. 27. XII. Ekk-ut. 27.

A főváros első és legérgebbi cipőkészítő, vegytisztító és kalmeformáló gyári intézete. Telefon: József-2-37. VIII. József-kt 2.

HEGEDÜ

kifüdü domboru hegedü, tokkal, vonóval és 16 darab felszereléssel együtt csak 22 K. Ugyanez finomabb kivitelben, francia hegedü-alku tokkal 20, 30 - 500 K.-ig. WAGNER „Hangszer-Király”-nal, Budapest, József-kt 15. Úgyeljen a „Wagner” névre, mert könnyen tévedhet. — Kérje fényképes árajegyzékét. — Megrendelésekor előleg küldendő.

Női Kalap

Felkértem azon urinakat, akik 30 éven belül hármliter a Gyrlime-vagy Landler-féle kalapot visloltak, hogy nyujtsanak bizalmomat, amely Magyarország egyik legérgebb, legnagyobb, de főként legfogalmassabb női kalap dívat-terme, felszerelt sziveskedjék, mert nem csak a legszebb tüzetel tisztelet meg, hanem a legszebb, legérgebb kalapokat olcsó árak mellett szerkeszti be.

Nálam női kalapok 10 koronától kezdve egész 500 koronáig vannak állandóan raktáron, a miért is minden rangú és koru urinó, izlének megfelelően kivétel talál.

A mostani h'boros körülményekt tüzetel viddm nagy részének megrendelhetik a Budapestre való útastit. Hogy azonban annak ellenszere vevőimnek a lehető legjobb kalapjaink közvetlen nálam való beszerzésére, tüzetellett körülöm alant ármat, melyek alapján utazást mellett szállítok.

Báronyótl kaszirozt üres formák minden színben. — 8 K.
 minden színben, a legfinomabb kivitelben. — 12 K.
 rózsával vagy virággal díszítve. — 14 K.
 rózsával vagy virággal díszítve, a legfinomabb kivitelben. — 18 K.
 tüzékkel. — 16 K.
 tüzékkel, a legfinomabb kivitelben. — 20 K.

Gyászkalap 2 méter fátvolla. — 12 K.
 Gyászkalap 2 méter granadín-fátvolla. — 16 K.
 Gyászkalap 2 és fél méter I. rendű granadín-fátvolla. — 20 K.

Paradicsomtollakkal és nemcs kőcsigókból állandóan nagy választékot tartok raktáron. Megrendeléseim kérem az illető helyi telefontónák körülből megadást, hogy valóján megfelelő és illékos kalapok küldhessek. — Azon vidéki dívatvagyókat és női kalap dívatvagyókat is, akik szezon előtti B'csübe szoktak utazni, Modellkalapok beszerzésre vágat, felkérem, hogy Budapestre szállítsanak ki és tüzetel meg a válam mostan létező, valamint a most érezteti több ezer darab Modellkalapot, Velour, Éles, Kaszirozt üres forma, valamint gyémántkalapjainkat, mivel rendkívül nagy forgalmam révén azon kellemes helyzetben vagyok, hogy vízszintelen dívat is nagyon olcsó ár on szolgálhatok ki. Eladás nagyban és kicsinyten. Modellkalapok naponta újabbak érkeznek.

Caroline és Nővére utóda Löwyné L. Róza
 Budapest, IV., Párisi-utca 3.
 Urileányok és vidéki dívatvárosnok teljes kiképzést nyernek.

CSAPATAINK ÁTVONULÁSA EGY RÖGTÖNZÖTT HÍDON.

UTÉPÍTÉS.

A DÉLNYUGATI HARCZTÉRRŐL. — Amazini főhadnagy fölvetésel.

KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros

Cs. és kir. fensége József főh. udv. száll. Gyár és iroda: Budapest, VII., Garay-ú. 10.

Központi víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornák, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb. — Termék, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek. :: ::

HALÁLOZÁSOK.

Hósi halált haltak: Lovag wienai ZUBRICZKY ZOLTÁN honvédszázados, zászlóaljparancsnok, a hadléktámasztó harmadosztályú vaskorona-rend, a harmadosztályú katonai érdemkereszt, a signum laudis, a német másodosztályú vaskereszt tulajdonosa, a keletgalicziai harcstéren 36 éves korában orosz sárpáncsólól táltálva. — A kassai 9-ik honvéd gyalogezred gyalogszázalapon közli, hogy bajtársai között SCHOLZ DEZSŐ, honvédőfőhadnagy, FRIEDLÄNDER SÁNDOR, népfőlkelő főhadnagy, GOTTLIB LEÓ, tartalékos hadnagy, MAURER ANTAL, tartalékos hadnagy, GRATCZ EMIL, tartalékos zászlós, GERECZ JÁNOS, százados, a Breszt-Litovszk körüli harcokban, HARMANN JÓZSEF, tartalékos zászlós, JURASKÓ JENŐ dr., tartalékos zászlós, JUST JÓZSEF, tartalékos zászlós, és SZTRAMA HENRIK, tartalékos zászlós. — A zalaegerszegi 6. honvédszázad vezérőrnagyára gyászalapon tudatja, hogy bajtársai: FISCHER KÁROLY, tart. hadnagy, a szibériai Semipalatinszkban, a hol orosz fogságban volt és Csorba MIHÁLY, tart. zászlós, az északi harcstéren meghaltak. — Ifjabb irinyi IRINYI ISTVÁN földmívelésügyi miniszteri segéd-fogalmazó, a 7. Vilmos-huszárezred tartalékos hadnagya, az északi harcstéren kapott sebesülése következtében egy oroszországi tábori kórházban, 27 éves korában. — RÁDI KÁROLY, kataszteri mérnöksegéd, az 5. gyalogezred póttartalékosa, Wola-Bukowakánál. — Ifjabb KONCZ PÁL építész, hadapródjelölt őrmester, a doberdói fensikron gránátszilánktól kapott sebei következtében, a tábori kórházban 22 éves korában. — MOSKOVICS FRIGYES, másodosztályú orvostanhallgató, a 85. gyalogezred egyéves önkéntes hadapródja, az északi harcstéren 21 éves korában. — KUMMEL VIKTOR, a Pesti Magyar Kereskedelmi bank tisztviselője, a cs. és kir. 88-ik gyalogezred póttartalékosa káplárja Korytonál, 25 éves korában.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Hosszúfalvai Hosszúfalussy KÁLMÁN nyug. miniszteri titkár negyvennyolcas honvédhadnagy nyolcvannégy éves korában. — THERMÁK EDE, a temesvári állami főreáliskola nyug. tanára 70 éves korában. — PONGRÁCZ ADOLF gróf püspök, vágújhelyi prépost 79 éves korában, Vágújhelyen. — Id. SZMAZENKA NÁNDOR, táviró mérnök, a budapesti állami telefon hálózat műszaki igazgatója 69 éves korában. — KÁLDOROVITS ÁRPÁD, ny. állami állatorvos 65 éves korában, Sárszentmiklóson. — KOMLÓSSY FERENCZ, apostoli protonotárius, a pozsonyi társaskáptalan prépostja 63 éves korában. — Dr. MITTLER ISTVÁN,

aradi ügyvéd, megyei törvényhatósági tag, a kuria ügyvédi tanácsának tagja, vármegyei tiszteletbeli főügyész 57 éves korában. — LAZÁR MÁRTON, nagyváradi nyug. királyi ügyész. — SALKOVITS KÁROLY, műszaki tanácsos, a fővárosi közmunkák tanácsának tisztviselője. — RÉDEKY LAJOS, 81 éves korában Erzsébetfalván.

Liptóvárosbeli RÓZSAHEGYI ISTVÁNNÉ, szül. Mandlik Mária 93 éves korában Vácott. — ÖZV. ERBA ODESCHALCHI LIVIUSZNA grófné, szül. bajsai Vojnic Flóra 80 éves korában Székesfehérvárott. — Vadasfalvi és zsidó ÖZV. NÉMETH VINCZÉNÉ, szül. asszupataki Hencz Ida 74 éves korában Székesfehérvárott. — ÖZV. MIHÁLDI SPÉNYI HENRIKNA báróné, szül. nagybarcsi Barscay Malvina 65 éves korában Budapestben. — FISCHER MÓRNÉ, szül. Tenzer Ernő 59 éves korában Nagybecskerekben. — KOVÁTS GIZELLA, nyug. zsigárdi tanítónő 51 éves korában Budapestben. — KÖVÉR DÉNESNÉ, szül. Mikó Mária 40 éves korában Marczaltón.

EGYVELEG.

* A csári udvar konyhája. A világon senki nem költ annyit a konyhájára, mint II. Miklós császár, aki nagy barátja a finom ételeknek. Trónra lépése óta csupán a konyha berendezésére több mint másfél millió koronát utalványozott. Főzőedényei egytől-egyig tömör ezüsthől valók. A császár főszakácsának évi fizetése 160 ezer frank, de borraival még ennél is több. Kivülről hat szakács működik, fejenként 20–30 ezer korona fizetéssel. Mindent öszszevéve a császár évenként 2.500.000 koronát költ konyhájára, azaz naponként átlag 7000 koronát.

Óriási kedveltségnek örvendenek Wágner a „Hangszer-Király” országos elismert elsőrendű magyar hangszerkészítője (Budapest, József-körút 15.) által forgalomba hozott hegedű-készletek, amelyek daczára kiváló minőségűeknek, már csekély 12 K-tól kezdve kaphatók. Minden készlet egy remekül kidolgozott, kitérő hangu iskola-hegedűt és 16 db-ból álló finom felszerelést foglal magában. E készletekről szóló szakárjegyzéket a Wágner cég kívánatra ingyen megküldi. Óvás: Személyes vásárlásnál figyeljünk jól a Wágner cég pontos címére.

Szerkesztői üzenetek.

Lángocska. Tragédiák. Uram, ez az élet? stb. Egy-egy hang figyelmert arra, hogy itt olyaivalami próbálgatja keresni a maga útját, a lélekét a világba, a mi hasonlít a pozitívhoz. Meg kell várni, vajon meg is találja-e

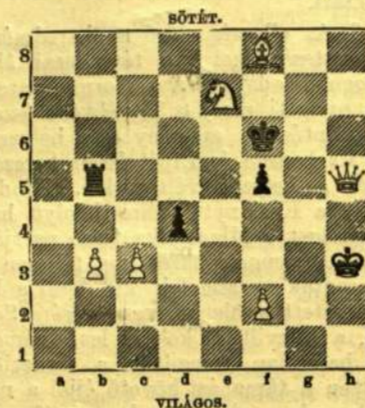
s akkor válik meg, valóban az-e? Egyelőre még korán volna nyilvánosságra lépni vele.

Kémia. Mi nem találjuk olyan mulatságos figurának azt a tudóst, aki egész valóját a tudománynak szenteli s nem ér rá, hogy az orfeumok világát is tanulmányozza. Ez a hang és felfogás egy szerencsére már elmult léha irodalom elkésett visszhangja.

Szavam. Ezt a témát már valaki más, sokkal szebben és erősebben írta meg. Minden tárgy egyszerre több embernek is juthat eszébe s az köztük a költő, aki igazán szépen tudja megírni.

SAKKJÁTEK.

2973. számú feladvány Frankenstein Lipóttól, Lipose.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

KÉPTALÁNY.

A „Vasárnapi Ujság” 86-dik számában megjelent képtalány megfejtése: *Álló tóban lakik a béka.*

Felolós szerkesztő: Hoitsy Pál.

Szerkesztőség: Irda: Budapest, IV., Vármegye-utca 11. Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV. Egyetem-utca 4.

Kultúra és Tudomány

A Franklin-Társulat kiadása.

A „Kultúra és Tudomány” vállalat a nagy magyar olvasó közönséget akarja szolgálni. Tetszős kötetét felajánlja mindazoknak, kik a mindennapi élet zűbbszto járadalmi után a nagy eszmék és eszmények világában keresnek újulást és új erőt.

Köetei mindenkor igaz mesterek művei. Irodalmi alakjukban kifogástalanok Tanításukban érdekesek és értékesek. Nem jölúletesek, de mégis népszerűek. Aktuálisok, de mégis állandó becsek. A haladás zászlaját lobogtatják, de tisztelnek minden igaz meggyőződést.

Széchenyi eszmevilága. I. Gaal Jenő, Beóthy Zsolt, Prohászka Ottokár, Kenessey Béla, gróf Vay Gáborné, gróf Andrássy Gyula tanulmányai. Ára köve 1 K 20 f.

A szikratávíró. A Staby tanárnak a német császár előtt tartott felolvásai után átdolgozta Kreuzer Géza mérnök. Ára köve 1 K 20 f.

A természettudomány fejlődésének története. Két kötet. Írta Wilhelm Bölsche, fordította Schöpfung Aladár. Ára köve 2 K 40 f.

Kant-Breviarium. Kant világnézete és élet-felfogása. A művelt ember számára Kant iratából összeállította dr. Gross Félix. Fordította dr. Polgár Gyula. Ára köve 1 K 60 f.

Az emberiség jövője. Írta Heinrich Lhotsky, ford. Schöpfung Aladár. Ára köve 1 K 20 f.

A vagyon tudománya. Írta I. A. Hobson, fordította dr. Sidó Zoltán. Ára köve 2 K.

A szociológia vázlata. Írta G. Palante, ford. dr. Mikes Lajos. Ára köve 1 K 60 f.

Az ember helye a természetben. Írta Lenhossék Mihály dr. Ára köve 1 K 60 f.

Rodin beszélgetései a művészetről. Összegejtötte Paul Gsell, fordította Farkas Zoltán. Ára köve 1 K 20 f.

A tömegok lélektana. Írta Le Bon, ford. Balla Antal. Ára köve 2 K.

Henri Bergson filozófiája. Írta René Gíllouin, ford. Farkas Zoltán. Ára köve 1 K 20 f.

Széchenyi eszmevilága. II. kötet. Apáthy István, Imre Sándor, Pauler Akos, Zsilinszky Mihály, Márki Sándor és Gaal Jenő tanulmányai. Ára köve 1 K 60 f.

Az élet értelme és értéke. Írta Rudolf von Eucken, ford. Schöpfung Aladár. Ára köve 2 K.

A világegyetem élete. Írta Svante Arrhenius, fordította Polgár Gyula. Ára köve 2 K.

A francia irodalom főirányai. Írta C. L. Strachey, angolból fordította Schöpfung Aladár. Ára köve 2 K.

Megrendelhető

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. és minden könyvkereskedésben megrendelhető:

MIKSZÁTH KÁLMÁN
ÉLETRAJZA

Írta VÁRDAI BÉLA

A nagynevű író egyetlen részletesebb élet-rajza. Mikszáth arcképevel díszített csinos kartonkötésben.

Ára 2 korona 50 fillér.

TÜKÖRSIMA LESZ

az arca és keze minden nőnek, ha

Diana-arczkrém
és **Diana-szappan**

használ, mert a ráncok elsimítását, szep-
lők, foltok eltüntetését csak ezzel éri el.
Szepők s pattanások egyedül ellenszere,
valamint elsőrendű kézfehérítő s kézpoló.

Diana-krém . . . ára 60 f.
Diana-szappan ára 60 f.

Főelárnatáhely: Diana Kereskedelmi R.-T.
Budapest, Nádor-utca 6. sz. eladású osztálya.

KAPHATO MINDENÜTT

A VÖRÖS KERESZT

(A genfi egyezmény ismertetése).

Írta:

MOLNÁR VIKTOR
nyug. államtitkár

Ára 60 fillér.

Megjelent a Magyar Könyvtárban.

RENDELÉSNEK
* SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI.

NIMRÓD

Képes vadászati és versenysport ujság.

Minden számában sok érde-
kes vadászati fénykép-felvéte-
leket közöl. Szakszerű cikkeit
ismert íróink írják. Rovataiban
minden vadászati ügyben fel-
világosítást kap az olvasó és

az összes bérbeadó vadász-
területek árverésének idejét
közli.

A diszesen kiállított lap ha-
vonként háromszor jelenik meg
és előfizetési ára félvévre 6 kor.

Mutatványszármot a kiadóhivatal szivesen küld
Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

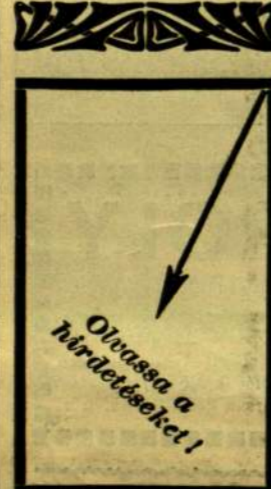
Verszegénység, ideges fejfájás, anémia
ellen a legnagyobb oryosi tekintélyek alánlják

**ROZSNYAI
VILÁG HIRŰ
VASAS
CHINABORÁT**

melynek kitünő voltát
mindenki elismeri. Ki-
tünő hatásánál fogva a
hasonló készítményeket
felülmulja. Milleniumi
nagy eredméllyel kitün-
tetve I Számos kiállításón
díjazva. — Kis palaczk
2 korona 40 fill., nagy
palaczk 3 korona 50 fill.

Készíti:

ROZSNYAI MÁTYÁS
gyógyszertára, Arad,
Szabadság-tér.

Olvasa a
NIMRÓD-t!

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest,
VI. ker., Andrássy-út 21. sz. és minden
házi könyvkereskedésben megrendelhető:

LAGERLÖF ZELMA

GÖSTA BERLING

Regény két kötetben

Fordította
BENEDEK MARCELL

Ára 8 korona

LAGERLÖF ZELMA

**AZ ANTIKRISZTUS
CSODÁI**

Regény két kötetben

Fordította POGÁNY KÁZMÉR

Ára 6 korona

LAMPEL R. könyvkereskedése,
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest,
VI. ker., Andrássy-út 21. és minden házi
könyvkereskedésben megrendelhető:

GYULAI PÁL

**EGY RÉGI UDVARHÁZ
UTOLSÓ GAZDÁJA**

Beszély

Dörre Tivadar rajzaival

Negyedik kiadás

Ára díszkötésben 4 korona

GYULAI PÁL

NŐK A TÜKÖR ELŐTT

Beszély

Feszty Árpád rajzaival

Harmadik kiadás

Ára díszkötésben 5 korona

18—42 ÉVESEK

egyévi önkéntességi jogainak megszerzési
és csapattest választási módjait tárgyalja

TOLCSVAI NAGY BARNÁ dr.

miniszteri fogalmazó, a honvédelmi minisz-
térium önkéntesi ügyosztálya referensének
most megjelent könyve, melynek címe:

Egyévi önkéntesjelöltek tájékoztatója.

(Második bővített kiadás.) Ára 1 K 80 f.

43—50 ÉVESEK

bevonulásáról, mindennemű jogaikról, ki-
merítő felvilágosítást nyújt

TOLCSVAI NAGY BARNÁ dr.

miniszteri fogalmazó, a honvédelmi minisz-
térium önkéntesi ügyosztálya referensének
most megjelent könyve, melynek címe:

A 43—50 éves népfölkelők útmutatója.

(Második bővített kiadás.) Ára 1 K 50 f.

Megrendelhető:

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.
Budapest, Andrássy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

FÉNYES LÁSZLÓ,
LANDAU BÉLA,
SZÉP ERNŐ
KÖZLEMÉNYEIT

és az 1914. évi novemberi és decem-
beri harctéri eseményeket tartalmazza

**A VILÁGHÁBORÚ
NAPLÓJA**

NEGVEDIK FÜZETE,

A MAGYAR KÖNYVTÁR ÚJ SZOROZATÁBAN.

Ára 60 fillér.

MINDENÜTT KAPHATÓ.

Rendeléseknél szivesked-
jék lapunkra hivatkozni.

Jókai Mór munkái

Népszerű kiadás

1. A varchoniták.
2. Fortunatus Imre.—
Shirin.
3. Kalóz király.
4. Sonkoly Gergely.
- 5-9. Törökvilág Magyar-
országon.
10. A büntárs.
- 11-12. A kétszárvú ember.
13. Koronát szerelem-
ért.
14. Petki Farkas
leányai.
15. Regék.
16. Carinus.
- 17-20. Erdély aranykora.
- 21-23. Csataképek 1848—
1849-ből.
24. Bujdosó naplója.
- 25-26. A fehér rózsza.
27. Magyarhon
szépségei.

Egy-egy szám 1 korona

- 28-29. Szomorú napok.
- 30-36. Kárpáthy Zoltán.
- 37-43. Egy magyar nábob.
- 44-48. Új földesúr.
- 49-55. Szegény gazdagok.
- 56-58. Hétköznapok.
- 59-63. A régi jó táblabírák.
- 64-65. Délvirágok.
- 66-67. Milyenek a nők?
- 68-71. Véres könyv.
- 72-73. A magyar nép élce.
- 74-75. Arnyképek.
- 76-82. A kőszívű ember
fia.
83. Milyenek a
férjak?
- 84-88. Politikai divatok.
89. A serföző.
- 90-93. Mire megvénlünk.
94. Oceania.
- 95-97. Az elátkozott
család.
- 98-99. Felfordult világ.
100. Elbeszélések.
- 101-112. Dekameron.
113. Egy asszonyi
hajsza.
- 114-119. Névtelen vár.
- 120-121. Népvilág.
- 122-124. Szécsend alatt.
- 125-131. Egy az Isten.
132. A debreceni
lunátikus.
- 133-134. Egy ember, a ki
mindent tud.
- 135-136. Asszonyt kísér —
Istent kísért.
- 137-138. A jancsárok
végnapjai.
- 139-140. A magyar elő-
időkből.
141. Az életből elvesve.
142. Észak honából.
- 143-151. Színművek.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.
Budapest, VI., Andrásy-út 21. sz. és minden hazai könyvkereskedésben.

42. SZ. 1915. (62. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, OKTÓBER 17.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetés:
feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona, negyedévenként 1 koronával
Negyedévre — 5 korona.

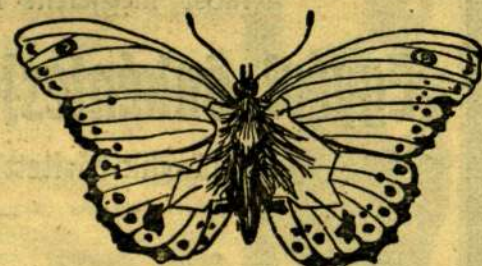
A „Világkrónika”-val
több.

Külföldi előfizetéseken a postailag me-
határozott viteldíj is csatolandó

A Magyar Könyvtár szenzációs száma!

Álszakáll vagy paróka az embert csak akkor teszi fel-
ismerhetetlenné, ha egyszerűságra a szemöldökét is
megváltoztatja. Az átöltözésnél a homlok és a hóponya-
részt is fontos szerepet játszik. Ha összehasonlítjuk
a két első képet, azonnal észrevehetjük, mennyire
megváltoztatja az arcot a szemöldökök sűrűsítése és
a homlokba fésült haj hátrasimítása. A 3. kép azt a
változást mutatja, a melyet álszakáll és paróka idéz elő.

Ez a pillangó egy úrnak a hópónalait és az ott lévő
ágyúkat elhelyezését és minőségét ábrázolja. A szár-
nyakra rajzolt jelek a vonalak között nem jelennek
semmi, a vonalakra tett pontok azonban pontos fel-
világosítással szolgálnak az ágyúkat fajtájáról és nagy-
ságáról.

Ujabb példa arra, hogyan változtathatja meg az
ember a külsejét. Az átöltözés két pillanatát mutatja.

A hadikémekről általában és különösen az angol kémrendszer titkairól

rendkívül érdekes, leleplezéseket tartalmaz
a „MAGYAR KÖNYVTÁR” legújabb füzetében:

EGY ANGOL ALTÁBORNAGY KÉMKEDESE

SIR ROBERT BADEN-POWELL ÖNVALLOMÁSAI

ÁRA 60 FILLÉR.

Megrendelhetők: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t. Budapest, VI., Andrásy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

PIHENŐ PODHAJECZE ELŐTT.

A STRYPA-MELLÉKI HARCTÉRRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.